

Riksdagens protokoll

2010/11:51

Tisdagen den 1 februari

Kl. 13.00 – 15.43
18.00 – 18.27

Protokoll
2010/11:51

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 24, 25 och 26 januari.

2 § Meddelande om val

Talmanen meddelade att val av justitieombudsman skulle äga rum *onsdagen den 2 februari*.

3 § Meddelande om frågestund

Talmanen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 3 februari kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsrådet Tobias Billström (M), statsrådet Nyamko Sabuni (FP), statsrådet Stefan Attefall (KD), statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M) och statsrådet Erik Ullenhag (FP).

4 § Meddelande om information från regeringen

Talmanen meddelade att *tisdagen den 8 februari kl. 13.00* skulle statsminister Fredrik Reinfeldt (M) lämna information från Europeiska rådets möte den 4 februari.

5 § Meddelande om utrikespolitisk debatt

Talmanen meddelade att utrikespolitisk debatt skulle äga rum *onsdagen den 16 februari kl. 9.00*.

6 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport inkommit från Riksrevisionen:

RiR 2011:7 Trafikverkens produktivitet – Hur mycket infrastruktur får man för pengarna?

7 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2010/11:128

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:128 Jobben i Sandarne
av Raimo Pärssinen (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 februari 2011.

Skälet till dröjsmålet är planerade inrikes resor.

Stockholm den 28 januari 2011

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (C)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2010/11:155

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:155 Långtidsarbetslösa
av Jasenko Omanovic (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 15 februari 2011.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 25 januari 2011

Arbetsmarknadsdepartementet

Hillevi Engström (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

*Svar på
interpellationer*

8 § Svar på interpellation 2010/11:93 om stopp för utvinning av fossila bränslen

Anf. 1 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):
Herr talman! Gustav Fridolin har frågat miljöministern

- om han avser att verka för ett stopp av storskalig utvinning av fossilgas i Sverige, liksom den som prospekteras för i Skåne

- om han avser att verka för en förändring av förordningen till miljöbalken på sådant sätt att uppförande av anläggning för provborrning efter fossilgas underställs en fullskalig miljökonsekvensbeskrivning samt underställs länsstyrelsen för beslut
- om han avser att verka för att ge kommuner och markägare ökat inflytande över prospektering eller utvinning enligt minerallagen.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Gustav Fridolin kan vara övertygad om att i Centerpartiets och regeringens energipolitik ligger tyngdpunkten på förnybar energi och energi-effektivisering, vilket innebär ett minskat beroende av fossila bränslen. I regeringens energiproposition (2008/09:163) är det tydligt att en storskalig utbyggnad av naturgas i Sverige inte är aktuell. Regeringen anser att styrmedel som exempelvis koldioxidskatt är det bästa sättet att styra bort från fossila bränslen.

Utvinning av naturgas är tillståndspliktig, och eftersom utvinningen alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan krävs miljökonsekvensbeskrivning.

Djupborrning efter naturgas, även när den sker som provborrning, är sedan 2008 anmälningspliktig enligt miljöbalken. Tillsynsmyndigheten kan, om det behövs i det enskilda fallet, kräva att en miljökonsekvensbeskrivning ges in. Tillsynsmyndigheten har också möjlighet att meddela föreläggande om de försiktighetsmått som behövs eller förbjuda verksamheten.

Jag är övertygad om att tillsynsmyndigheten har de verktyg som behövs för att ta hand om borringens miljöeffekter och att det därför inte finns anledning att se över bestämmelserna.

Slutligen vill jag erinra om att riksdagen bestämt att det är ett angeläget allmänt intresse att på ett ansvarsfullt sätt ta till vara våra mineralresurser. Jag anser att det är viktigt att den lokala dialogen mellan prospekterande och utvinnande företag samt markägare och kommuner fungerar på ett tillfredsställande sätt, vilket också minerallagen föreskriver.

Anf. 2 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! På Österlen är engagemanget för bygden stort och betydelsefullt. När världens ledare samlades i Köpenhamn för att tävla om att i högtidstalen lova att göra något samtidigt som man i de stängda rummen sköt över ansvaret på varandra samlades människor bara ett par mil österut, i österlenska Ry i Sjöbo kommun, för att visa på dubbelmoralen i att man samtidigt som man säger sig vilja göra något för klimatet har tillåtit det globala oljeföretaget Shell att börja provborra efter fossilgas. Man ställde upp för sin bygd i en tydlig manifestation – en ljusmanifestation där stora delar av bygden hade samlats för att protestera mot att Shell hade fått detta tillstånd mot alla lokala intressenters vilja.

Sedan dess har ännu fler slutit upp i olika sammanhang och diskuterat effekterna av den minerallag vi har i dag. Bland dem finns markägarna, som tror att Österlens framtid snarare ligger i att vara en betydelsefull del av Äppelriket i stället för att man ska bryta upp marken och ta upp fossilgas som spår på klimateffekterna. Där finns också kommunerna, som har

sett problemen med att de investeringar man har gjort i att bli en bygd för ekoturism och hållbart jordbruk äventyras redan när provborrningarna sätter i gång tankar hos eventuella investerare om att denna bygd i framtiden kommer att bli ett myller av borrhorn. Där finns också folkhögskoleleverna, som har sett Hasse och Tages gamla favoritfilm *Äppelkriget*, om striden om vad som ska ske med Österlen i framtiden. Jag kan i dag konstatera att detta har varit ett engagemang som inte bara varit stort och betydelsefullt och involverat många utan också varit lyckosamt.

Det hör ju till god ton här i kammaren att tacka ministern för svaret. Kanske är det lite synd, för ett ständigt upprepat tack riskerar ju att bli innehållslöst. Denna gång skulle jag vilja ge näringsministern ett riktigt ärligt och djupt menat tack. I svaret säger hon nämligen att ”en storskalig utbyggnad av naturgas i Sverige inte är aktuell”. Jag tackar för detta tydliga besked till mig och alla som har engagerat sig och oroat sig för en annan framtid för Österlen och Sverige. Jag tackar å alla deras vägnar ute i världen som vill se att Sverige tar krafttag för att bryta det fossila beroendet snarare än att byta det mot ett beroende av fossil gas. För visst måste det väl vara så, näringsministern, att de planer som Shell har haft nere i Skåne och där man tänkte sig stå för Sveriges framtida gasförsörjning i decennier är att betrakta som ”storskalig utbyggnad av naturgas”?

Om svaret ska tolkas som att sådana planer nu kan skrinläggas och att regeringen inte kommer att ge tillstånd till den typen av verksamhet vill jag verkligen tacka dig. Jag vill också bjuda ned dig på en fest och ett seminarium i Äppelriket. Du är varmt välkommen efter förtydligandet i nästa inlägg.

Anf. 3 BO BERNHARDSSON (S):

Herr talman! Jag ska väl också tacka lite, men det har ju tackats så mycket att jag ändå väntar med det riktigt avgörande tacket ett tag till. Jag har nämligen en principiell utgångspunkt som inte enbart rör Österlen och den planerade utvinningen där.

Jag har motionerat om en översyn av minerallagstiftningen, bland annat med utgångspunkt i den problematik vi nu diskuterar. Jag ska inte förneka att ett starkt skäl till att jag har gjort det är att jag har mina rötter på Österlen och att jag precis som många andra har oroats av de exploateringsplaner som finns för att utvinna naturgas.

Samtidigt måste naturligtvis riksdagen när man lagstiftar ta generella hänsyn och väga in fler synpunkter än dem som härrör från bara ett exempel eller bara ett område. Man ska väga in behov av nya jobb, näringspolitiska intressen och naturligtvis miljöhänsyn, och man ska väga in ägarintressen med mera. Jag tror att jag gör det. Det är inte bara en kamp för mitt Österlen, även om den är nog så viktig.

Det gäller både storskalig utvinning av gas och till exempel uranbrytning, som är ett annat kontroversiellt ämne. Det är förstås en poäng mot dem som invänder mot exploateringen att den inte ligger i linje med en bra energipolitik. Den stora utmaningen ligger bland annat i att göra oss oberoende av och fasa ut fossila bränslen i energisystemet.

Det kan också ifrågasättas om det är särskilt klok näringspolitik och jobbpolitik. Det är säkert så – jag är övertygad om det – att det på lång sikt är mer inkomstbringande och jobbskapande politik att vårda de värden, natur- och rekreationsmöjligheter, som gör att till exempel be-

söksnäringen utvecklas. Det ena är ganska kortsiktig exploatering. Det andra är långsiktigt betydligt vettigare och mer hållbart.

Jag vill lyfta fram den mer principiella synpunkten på minerallagstiftningen. Den växte i sina huvuddrag fram för snart ett par decennier sedan, även om man har gjort en översyn. Den är enligt min uppfattning väldigt starkt förankrad i en alltför liberal syn där storbolagsintressen ges en orimlig tyngd och orimliga möjligheter att exploatera naturen, även om också andra intressen vägs in i lagstiftningen. Då menar jag liberal i ekonomisk mening, det vill säga ekonomisk liberalism.

Jag skulle emellertid vilja se en ny översyn av minerallagstiftningen som gör att allmänintressena, lokala demokratiska intressen, naturvårdsintressen och miljövårdsintressen får en starkare position än vad de har i den nuvarande lagstiftningen. Markägarintresset har nämnts här, och det är naturligtvis viktigt. Men man ska vara klar över att markägarintresset kan köpas för pengar. Det är inget konstigt med det.

Därför skulle jag vilja betona att man i en sådan översyn borde se till att framför allt stärka lokala, demokratiska och gemensamma intressen. De är ofta välgrundade och kloka när det gäller att vårda sin egen omgivning och sin miljö. Det är mitt budskap innan jag tackar definitivt och hoppas på en bra respons.

Anf. 4 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Jag börjar med det Bo Bernhardsson sade om en mer principiell hållning. Jag tror att det är viktigt att vara principiell. Vi ska tillvarata många olika intressen som handlar om jobb och framtid.

Minerallagen har verkligen tjänat oss väl. Många av de gruvjobb som nu växer fram i norra Sverige kommer av att vi stärkte minerallagen på 90-talet. Det gjorde det enklare att undersöka vilka mineraler och resurser som finns i landet.

Lagstiftningen har varit generell. En del av lagstiftningen är utfärdad under den socialdemokratiska regeringens tid. Det gjordes en översyn där man stärkte dels markägarintresset, dels lokala intressen. Det är rimligt och riktigt eftersom det måste finnas en balans i det.

Vi gjorde en översyn 2008 där vi stärkte miljöintressena. Det handlar om provborrning, som jag säger i mitt svar. Vi sade att när det är provborrning ska det vara anmälningspliktigt enligt miljöbalken, och man måste göra den prövningen.

Det finns också tydliggjort hur man ska förankra besluten lokalt. Det är viktigt. Där får jag lite rapporter, och det gäller ännu mer uranbrytning, om att man inte har en bra lokal dialog. Det är nödvändigt. Om man kommer som exploaterande företag till en bygd är den lokala dialogen väldigt viktig.

Jag har bett att få in en del rapporter och haft en del diskussioner för att se om man ytterligare kan stärka den här delen och på vilket sätt man kan förstärka det.

När det gäller gasens position i energipolitiken framöver är det bara att läsa energipropositionen. Där står det att vi inte ska ha någon storskalig utbyggnad av gas eftersom vi inte kommer att behöva det och inte tycker att den är miljömässigt rätt. Det står redan fastslaget i energipropositionen.

Hur styr vi då så att vi slipper det? Det är med koldioxidskatten. Det är inte genom att hoppa in i olika processer och säga: Vi stoppar detta, vi hindrar detta och vi lyfter fram detta. Vi säger: Det är koldioxidskatten som styr detta. Det är så vi fasar ut alla de fossila bränslen som vi i dag har.

Vad är det då som har hänt? Sanningen är att det som nu händer är att det är det förnybara som byggs. Det är vad som byggs ut. Vi har tack och lov tre och en halv terawattimme vindkraft nu när det är så mycket diskussioner om elpriser, tillgång på el och så vidare. Det är det förnybara som är det stora och som växer framöver.

Det är en viktig del och ger en signal till marknaden. Det har den här regeringen mer än någon annan regering sagt. Vi behöver ett tredje ben i elförsörjningen. Vi har mycket kärnkraft och mycket vattenkraft, men vi behöver det förnybara.

Elcertifikatet är det andra styrmedlet som stimulerar utbyggnad av det förnybara. Där har vi satt ett nytt mål på 25 terawattimmar. Det är en tydlig signal till marknaden vad vi efterfrågar.

Vi har dessutom sagt att vi vill ha en bensinoberoende fordonsflotta. Det är också en signal. Det råder ingen tvekan om vad regeringen vill. Det är mer förnybart, mer energieffektivisering och mindre fossila bränslen. Sedan får marknaden reagera på detta precis som man gör i fordonsindustrin eller på andra områden.

Det som är viktigt för mig är att när det är prospektering och annat ska man ha tydliga miljökrav och regler, och det ska finnas en bra lokal förankring och en bra lokal dialog i de här sammanhangen. I övrigt styr vi mot det gröna och det förnybara.

Anf. 5 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! I slutet av 1990-talet och början av 2000-talet minskade de svenska klimatutsläppen med i genomsnitt 2 procent per år. Målet för de kommande åren är inte en större minskning än en halv procent per år. Ändå fick vi tyvärr i regeringsförklaringen för ett par månader sedan höra regeringen göra klart att några ytterligare styrmedel inte behövs för att uppnå de alltför lågt satta målen.

Maud Olofsson poängterar att det inte är någon tvekan om vad regeringen vill. Jag upplever när jag åker runt och träffar företrädare för den växande omställningsindustrin inom energisektorn och transportsektorn att det visst finns en tvekan om vad regeringen vill. Det finns en efterfrågan i att man satsar på att lägga om järnvägsnätet, rusta upp miljonprogrammets bostadsområden och ställa om energisystemen. Det handlar om att man börjar investera snarare än att administrera.

Herr talman! Österlens framtida möjligheter till jobb och företagande finns i de jordbruk som växer fram i Äppelriket. De finns i den ekoturism som växer fram och de unika naturvärdena. De finns i de framtidsindustrier som inte minst biogasen utgör. De finns inte i att hota dessa framväxande, spirande företagsmöjligheter genom att börja bryta upp marken och pumpa upp fossilgas.

Om detta är hela bygden i stort sett enig. Om detta är kommunerna lokalt eniga från höger till vänster. Om detta trodde jag till alldeles nyss att kommunerna var eniga med regeringen. När Maud Olofsson ska förtydliga interpellationssvaret, som skulle göra klart att en storskalig ut-

byggnad av naturgas i Sverige inte är aktuell, pekar hon i och för sig mycket klokt på koldioxidskatter. Men regeringen har gjort klart att några skattehöjningar på det området inte är att vänta under mandatperioden.

Om jag förstår dig rätt utesluter du en översyn av minerallagen eller ett ingripande i de tillståndsprocesser som kommer att följa och också falla på regeringens bord för att se till att det som nyss sades ska blir verklighet, nämligen att se till att en storskalig fossilgasutvinning i Sverige inte ska bli aktuell. Det oroar mig. Det tyder på att vi inte riktigt kan fira än. Men du är fortfarande varmt välkommen att åka ned till Äppelriktet och träffa alla dem som engagerar sig där.

Herr talman! Jag nämnde tidigare Hasse och Tages klassiska film *Äppelriktet*. Den har blivit en symbolfilm för det engagemang som gång efter annan väckts och där man kräver en modernisering av minerallagen. Tage Danielsson har en gång sagt: För den trötta samhällskroppen vore kanske bästa boten ifall tankarna från toppen kom från roten. Det tycker jag är en klok inställning inte minst i minerallagsdiskussionerna.

När Maud Olofsson skriver i sitt interpellationssvar att ”det är viktigt att den lokala dialogen mellan prospekterande och utvinnande företag samt markägare och kommuner fungerar på ett tillfredsställande sätt” kan jag bara hålla med. Men, herr talman, hur ska denna dialog kunna fungera på ett tillfredsställande sätt när minerallagen ger alla rättigheter till prospektören och i stort sett väldigt lite rättigheter till kommunen och markägaren? Prospektören kan smälla upp ett provborrningstorn på ens bakgård utan att man som markägare egentligen har möjlighet att stoppa det. Kommuner kan i enighet säga att de inte vill ha någon provborrning därför att det äventyrar investeringar i den strategi som de har tagit fram för en växande grön näring i form av hållbart jordbruk, ekoturism och biogassatsningar utan att prospektören behöver lyssna.

Nej, jag tror att vi ska ta Tage Danielssons ord med oss i en rejäl översyn av minerallagen där vi ger kommunerna vetorätt mot såväl provborrning som utvinning också av fossilgas.

Anf. 6 BO BERNHARDSSON (S):

Herr talman! Näringsministern säger att minerallagen har tjänat oss väl. Det har den troligen också gjort i stora drag.

Jag vidhåller nog ändå att man trots den översyn som har skett, och som har gjorts på rätt sätt, fortfarande i alltför hög grad spårar arvet från ett 90-tal när liberala ekonomiska teorier hade stort inflytande över lagstiftningen över huvud taget. Jag menar att de som ska exploatera och storbolagen fortfarande har alltför stort inflytande medan lokala demokratiska opinioner, kommuner och markägarintressen väger för lätt.

De konflikter som vi har sett – och det gäller inte bara på Österlen – och som vi kommer att få se fler av antyder detta när man betraktar dem. Även om det inte är så länge sedan vi gjorde en översyn tycker jag att man på nytt borde titta på lagstiftningen för att få en bättre avvägning mellan storbolagsintressen och exploitörer å ena sidan och lokala demokratiska opinioner och markägarintressen å andra sidan.

Prot. 2010/11:51
1 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 7 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Låt mig först säga något apropå liberalerna som styrde för att göra översynen. Jag minns diskussionen. Det var faktiskt Centerpartiet som drev på för att få fram ett stärkt lokalt inflytande, inte minst ett markägarinflytande. Det var den dåvarande socialdemokratiska regeringen som egentligen försvarade detta mycket mer och tyckte att vi skulle ha det som det var. Men också då hade vi konflikter lokalt, och vi påverkade det hela i rätt riktning.

Återigen: Om man behöver göra översyner eller förbättra saker och ting så att vi får en bättre lokal förankring är jag beredd att göra det. Jag tror att man hela tiden måste följa lagstiftningen och se till att den är relevant vid varje tidpunkt.

Jag tror också att det är viktigt att göra en markering gentemot bolagen. Om detta ska fungera när vi har en så pass generös minerallagstiftning måste de också sköta sig visavi den lokala nivån. Det har jag signalerat till många, och många är duktiga på att sköta sig. Vi har många goda exempel. Jag vill bara att riksdagen ska vara på det klara med att det är tack vare att vi har haft den generösa lagstiftningen som vi i dag kan se stora investeringar ske i Norrbotten, i Västerbotten och i Bergslagen. Detta ser vi tack vare den liberala lagstiftningen.

Gustav Fridolin säger att vi inte minskar koldioxidutsläppen. Det är precis det vi gör! Vi gör i praktiken det som andra pratar om. Vi har minskat utsläppen nu; jag tror att den senaste siffran låg på minus 17 procent jämfört med basåret 1990. En stor del av detta har skett under de senaste fyra åren. Vi höjer koldioxidskatten. Det var därför vi inte behöver höja mer.

Gustav Fridolins partikamrater anklagar oss för att ha mörkat detta. Jag har stått här i kammaren och pratat om detta. Vi höjer koldioxidskatten steg för steg under mandatperioden, och vi har aviserat detta i tidigare budgetar. Vi tror att koldioxidskatten är ett bra styrmedel, och vi har använt den för att klara omställningen.

Om man ska nå framgång tror jag att det är jätteviktigt, och det trodde jag att jag var överens med Miljöpartiet om, att det är dessa styrmedel – elcertifikat, koldioxidskatt och annat – som är de effektiva styrmedlen när det gäller omställningen.

Det står mycket tydligt i energipropositionen att det inte ska vara någon storskalig utbyggnad av gas i Sverige. Låt mig upprepa det. Det finns ingen anledning till det eftersom vi har så många andra resurser. Men det finns en viktig del, och den skulle jag vilja bolla tillbaka till Gustav Fridolin. Jag hör nästan aldrig en miljöpartist försvara vindkraftsutbyggnaden. Det går bra att stå här i kammaren och säga: Vi måste ha mer förnybart och mer vindkraft! Men inte är det Miljöpartiet som står på barrikaderna när det blir protester mot att sätta upp vindkraftverk någonstans. Jag skulle önska att Miljöpartiet tog konsekvenserna av det man säger här i talarstolen och tydligare markerade att vi måste bygga ut vindkraften och att vi måste se till att vi får fler nät så att vi kan koppla på den förnybara energin. Jag har inte sett Gustav Fridolin över huvud taget i den debatten.

Jag är beredd att ta fajten för omställningen. Den behövs dels av klimatskäl – vi måste göra någonting för detta – dels av trygghetsskäl. Om vi ska klara vår elförsörjning så att den blir trygg framöver måste det

tredje benet utvecklas. Därför har jag varit beredd att ta striden för att bygga ut nät, vilket inte alla gånger är populärt. Jag har också varit beredd att ta striden för att bygga ut vindkraften på många ställen, för jag vet att det behövs. Inte heller det är alltid populärt.

Jag tror att man ibland måste våga säga ifrån och våga peka med hela handen. Tyvärr har jag ingen, eller bara liten, hjälp av Miljöpartiet i sammanhanget.

Anf. 8 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Tänk att ett tack kan vara så provocerande! Maud Olofsson gör liksom energipropositionen, som hon citerar ur, klart att en storskalig utbyggnad av naturgas i Sverige inte är aktuell. Men jag kan inte höra att ni har några andra verktyg för att verkställa detta än redan aviserade sådana i budgeten i form av koldioxidskattehöjningar. Jag hör ingenting som handlar om tillståndsprocessen eller översyn av minerallagen. Det är detta som gör mig orolig.

Koldioxidskattehöjningarna var kända för Shell när de bestämde sig för att börja prospektera för en storskalig fossilgasutvinning i Skåne. Uppenbarligen räcker inte dessa styrmedel för att stoppa Shell från att gå runt och drömma om att börja bryta upp Österlen för att borra upp fossilgas. Där behöver vi fler verktyg, och där är tillståndsprocessen och minerallagen de verktyg som vi också har för att styra framåt mot en mer förnybar energi och mot framtidsindustrier snarare än fossilgasutvinning.

Herr talman! Det förvånar mig att Maud Olofsson inte har sett mitt engagemang för vindkraft. Jag vet att du var varmt välkommen till vindkraftsdagarna, som samlade uppemot 300 personer i Hässleholm i lördags, där jag deltog. Du svarade själv så sent som häromveckan på en fråga från mig om bygget av en kabel för vindkraftsexport till fastlandet från Gotland. Tyvärr sköt ni upp tidsplanen med två år, vilket var synd eftersom det på Gotland finns ett stort stöd för att öka utbyggnadstakten för vindkraft och få mer vindkraft i den svenska energimixen.

När det gäller vindkraften, herr talman, finns det ett kommunalt veto. Kommuner kan stoppa vindkraftsutbyggnader på ganska lösa boliner – det får vi väl erkänna. När det gäller prospektering för fossilgas eller till och med utvinning av fossilgas finns inte detta veto. Tycker inte näringsministern att det finns någonting märkligt i den svenska lagstiftningen här? En kommun som vill satsa på en förnybar energikälla i stället för fossilgas får inte göra detta val. Men en kommun som vill stoppa vindkraftsutbyggnaden har valet.

Anf. 9 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Jag tror att det står klart för alla att denna regering mer än någon annan regering tidigare är beredd att ställa om energisystemet. Vi hade önskat att vi kunde ha nått en bred överenskommelse med oppositionen, men det lyckades inte.

Jag är mycket stolt över att kunna redovisa de resultat som vi har åstadkommit under mandatperioden, där vi ser att det förnybara nu tar ökad mark. Det kommer också att vara alldeles nödvändigt. Vi har i propositionen och i riksdagsbeslutet tydligt sagt att vi inte ska ha någon storskalig fossil del i vårt energisystem. Det står fast. Vi styr med gene-

rella styrmedel. Jag tror att det är den tydligaste signalen till marknaden för att man ska kunna ställa om.

Jag tror inte heller att det råder någon tvekan om vad regeringen tycker visavi företagen. De vet att det är det förnybara som ska komma fram. Gustav Fridolin må ha varit i Hässleholm, men jag ser inte att Miljöpartiet tar den stora debatten om att vi behöver göra detta. Och det gör inte så många andra heller, ska sägas.

Om vi vill ha denna omställning och om vi vill ha det gröna måste vi som politiker ta bladet från munnen och säga att det kommer att få en del konsekvenser. Vi bygger vindkraftverk och vi bygger elnät, och det kommer att kosta att göra det.

För min del handlar det här om klimatet och den långsiktigt hållbara utvecklingen. Det är modiga politiker som vågar ta den fajten som avgör om vi kommer att klara den här gröna omställningen eller inte. Det är därför som jag säger att jag välkomnar Gustav Fridolin och många andra att delta i den debatten. Det är helt andra krafter som hörs i dag.

Ser man till effektiviteten i vårt system är det förnybara, bioenergi, vindkraft och kraftvärme, det som är hållbart på lång sikt också globalt. Det är därför som vi driver på den utvecklingen. Någon tvekan om den gröna omställningen finns inte hos regeringen.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2010/11:125 om rekordhöga elpriser

Anf. 10 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Lars Johansson har frågat mig vilka åtgärder jag har vidtagit under det gångna året i syfte att säkerställa elmarknadens funktionssätt och en stabil prisbildning samt om jag avser att vidta några åtgärder framöver för att motverka att det även nästa vinter sätts nya elprisrekord.

Det finns flera orsaker till att elpriserna hittills i vinter varit höga. Lars Johansson nämner i frågan bland annat den låga fyllnadsgraden i vattenkraftsmagasinen och de tidigare driftproblemen i kärnkraften. En ytterligare förklaring är att elförbrukningen i Norden varit mycket hög på grund av en tidig och mycket kall vinter i kombination med en förbättrad industrikonjunktur.

Dagens situation med höga elpriser visar med all tydlighet att vår elförsörjning i huvudsak är beroende av två energislag: vatten- och kärnkraft. För att minska detta beroende och vår sårbarhet i framtiden krävs ett tredje ben i elförsörjningen. Här är elcertifikatssystemet ett mycket kraftfullt styrmedel, och regeringen har ökat ambitionerna vad gäller utbyggnaden av förnybar elproduktion, framför allt i form av bio- och vindkraft. Riksdagen godkände i maj förra året ett nytt mål för produktionen av förnybar el som innebär en ökning av elproduktionen från förnybara energikällor med 25 terawattimmar till 2020 jämfört med 2002 års nivå.

Sedan år 2002 har elproduktionen inom ramen för elcertifikatssystemet ökat med närmare 10 terawattimmar. Vindkraften producerade förra året nästan 3,5 terawattimmar el. Sedan 2006 har vi byggt ut ca 2 tera-

wattimmar vindkraft motsvarande drygt en tredjedel av 2009 års elanvändning i verkstadsindustrin. Förra året togs flera nya biobränsleeldade kraftvärmeverk i drift. Det tredje benet i elförsörjningen är alltså på god väg att byggas upp. Samtidigt som ny elproduktion byggs sker också en kraftig förstärkning av elöverföringsnätet – både inom Sverige och mot våra grannländer.

Jag vill också nämna energieffektivisering som en annan viktig åtgärd i detta sammanhang. Inom både industri och hushåll finns stort utrymme för att nyttja el på ett effektivare sätt. Regeringen har tagit en rad initiativ på detta område.

Regeringens energipolitik innebär också att kontrollerade generationsskiften i de svenska kärnkraftverken nu tillåts. Något statligt stöd för kärnkraft i form av direkta eller indirekta subventioner kan inte påräknas.

Vad gäller driftproblemen i kärnkraften kan jag nämna att jag sedan början av förra året haft en löpande dialog med de tre stora ägarna till de svenska kärnkraftverken. Jag kan konstatera att kärnkraftsägarna medger att de påbörjat alltför omfattande åtgärder i anläggningarna och att tidsåtgången många gånger kraftigt underskattats. Dock har de lovat att lärdomar skulle dras av det inträffade så att liknande situationer i framtiden inte ska upprepas. Med undantag av ett par reaktors driftproblem i december har kärnkraftverken fungerat väl hittills i vinter, och produktionen är betydligt högre än samma tid förra året.

På regeringens uppdrag har Energimarknadsinspektionen inkommit med en rad förslag för att förbättra funktionen på elmarknaden och för att öka insynen i marknaden. Det handlar bland annat om förslag om införande av timvis elmätning. Därmed skulle det bli enklare för elkonsumenter att se när elen är som dyrast respektive billigast, vilket ger ytterligare möjligheter till anpassning av konsumtionen och därmed sänkta elkostnader. Det finns därtill förslag kring hur introduktionen av småskalig elproduktion ytterligare ska kunna främjas. Dessa förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Anf. 11 LARS JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tackar näringsministern för en redovisning av läget såsom näringsministern upplever det. Man kan också beskriva det på ett annat sätt. Elpriserna skenar. Kallt väder, stillastående kärnkraftverk och halvtomma vattenmagasin pressar upp elpriserna till nya rekordnivåer.

I december 2010 hade vi kärnkraft med en kapacitet på 67 procent. Vattenmagasinen låg på 57 procent. I december månad kunde man, om man hade rörligt elpris, få ett elpris på 152 öre per kilowattimme enligt Energimarknadsinspektionen. Med andra ord: Elpriserna skenar i Sverige just nu. De har alltså gjort det den här vintern också.

Detta är bakgrunden till interpellationen. Vi hade skenande elpriser förra vintern, och det upprepas återigen. Då är min fråga: Vad drog regeringen för slutsatser av detta? Vilka åtgärder har man vidtagit för att det inte ska upprepas? Det har inte hänt särskilt mycket, och det framgick också väldigt tydligt av interpellationssvaret.

Jag kan konstatera att regeringen fortfarande är ganska handfallen inför elmarknadens avarter. I dag publicerade HSB, Riksbyggen, Hyresgästernas riksförbund och Villaägarnas riksförbund en rapport från Sweco som visar att om den nya modell som Energimarknadsinspektionen har

arbetat fram för 2012 blir verklighet kommer nätpriserna att öka med 7 miljarder kronor för kunderna under 2012. Var det detta som var meningen när regeringen gav Energimarknadsinspektionen ett nytt uppdrag att se över vilken modell som skulle gälla för nätföretagen? Det är min fråga till näringsministern. Var det verkligen det man hade tänkt sig?

Vi har alltså en situation med elbrist och prisrekord varje vinter. Frågan är nu: Vad gör regeringen? Hittills har man avvisat förslag från oppositionen, till exempel att ge möjligheter för människor att i allt större utsträckning pressa ned sina energikostnader. Man har sagt nej till vårt förslag att fastighetsavgiften skulle vara noll kronor i tre års tid för dem som gör energiförbättringar på minst 30 procent i sina villor. Man har sagt nej till att utvidga ROT-avdraget med en klimatbonus för våra många flerfamiljshus. Det skulle dessutom ge 15 000 nya jobb. Det har man också sagt nej till.

Man skulle också kunna gå vidare och diskutera vad vi skulle kunna göra åt de stora övervinster som elbolagen har. Konsumenterna får ju betala de stora vinster som uppstår på den så kallade marknaden. Varför inte använda dem till någon form av konverteringsstöd för att på det viset ge ytterligare möjligheter för hushållen att ta fram alternativ som gör att man kan nedbringa sina elkostnader?

Vi i oppositionen har kommit med en lång rad olika förslag för att rätta till situationen. Det är förslag som vi lade fram för ett år sedan, men redan då sade regeringen nej till dem, och det har inte kommit något annat i stället.

Vi har dessutom föreslagit att man skulle samla de olika krafterna i en särskild elpriskommission som skulle få i uppdrag att titta över den här marknaden ordentligt och se vilka åtgärder man kan vidta för att både basindustrin och hushållen ska få lägre elpriser.

Anf. 12 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag har med intresse hört ministerns svar på Lars Johanssons interpellation. Jag har också hört ministern uttala att elmarknaden fungerar. Ja, den fungerar precis som marknaden gör med hög efterfrågan och höga priser, och nu ser vi också en låg elproduktion. Kärnkraften krånglar och vattennivån är låg, precis som Lars Johansson beskrev förut.

Vi socialdemokrater har också efterlyst en ökad satsning på förnybar energi. Ministern säger i sitt svar att det krävs ett tredje ben i elförsörjningen. Jag håller fullständigt med om det, men vi vill se en ännu större satsning på den förnybara energin.

Herr talman! Jag har i min hand en elräkning från en äldre dam i Färnebo i norra Värmland. Hon har fått en nästan fördubblad elräkning under december 2010. På samma sätt var det i december 2009 och i januari 2010. Ingenting har förbättrats det senaste året. Folk går på knäna när de får sin elräkning. Jag kan lova att den dam jag talar om lever mycket energisnålt. Hon har 18–19 grader inomhus. Hon sparar el, har ingen dator, inga apparater i standbyläge. För att spara energi har hon knappt en lampa tänd.

Maud Olofssons svar har på senare tid varit att hon ska tilläggsisolera, byta fönster och kanske sätta på sig ett par raggsockor. Enligt ministern ligger allt ansvar på denna 78-åriga kvinna. Hon har en pension

på drygt 8 000, och min fråga till ministern är: Vad ska hon göra för att få en lägre elräkning, och vad är ministerns ansvar för detta?

Prot. 2010/11:51
1 februari

Anf. 13 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Som norrlänning tycker jag att det är jätteintressant att diskutera elpriser. För oss norrlänningar är de viktiga, också som privatpersoner. Det är ganska kallt hos oss och man behöver värma sig under vintern. Därför är det viktigt att elpriserna inte är så höga. Framför allt är det viktigt att vi har kvar basindustrin i vår region. För dem är det viktigt att ha låga elpriser så att de kan konkurrera på den globala marknaden.

Herr talman! Man kunde nästan ha sympatiserat med delar av det svar som energiministern kommer med – om det hade varit första gången, efter fem års styre, som hon svarade så. Låt mig citera från en tidigare debatt: ”De höga priserna är en konsekvens av en stor brist på vatten i svenska magasin samt att flera kärnkraftverk har varit avstängda under en längre tid.” Detta sades i debatten om höga elpriser när Utansjö bruk lades ned. Vi hade en debatt i kammaren om detta den 17 november 2006. I dagens svar talas det om ”den låga fyllnadsgraden i vattenkraftsmagasinen och de tidigare driftproblem i kärnkraften”. Jag undrar hur länge man kan styra ett land med sådana standardsvar. Hur länge kan man göra det? Nu har det gått fem år. Hur många år återstår innan detta brakar ihop?

Vi har sett fler och fler bruk läggas ned. Vi har sett att priserna nått rekordhöjder varje vinter. Däremot har vi inte sett särskilt mycket i form av åtgärder, sådant som löser problemet. Plötsligt vill Centerpartiet bygga tio kärnkraftverk för att kunna säkra elförsörjningen. Blir det billigare el då? Blir det billigare för bolagen inom basindustrin att köpa den elen? Nej, det blir det inte.

När det gäller privatkunder kommer elavgiften att öka från 2012. I går hade vi på fullmäktigemötet i min hemkommun Härnösand en redovisning av vårt eget bolag. Vi har sagt att vi vill att våra kunder, våra medborgare, ska få mer i plånboken. Tack vare den prioriteringen har våra medborgare fått 30 miljoner mer i plånboken jämfört med grannkommunen där en privat aktör tagit hand om nätverket. Våra medborgare har fått 30 miljoner mer i plånboken!

Anf. 14 ERIK A ERIKSSON (C):

Herr talman! Jag vill tacka Lars Johansson för interpellationen. Det är bra att den ställs så att vi får möjlighet att i kammaren debattera dessa frågor. Om jag får försöka mig på ett skämt kan man säga att det annars kan bli som med SJ, att det skenar för ministern. Det är därför viktigt att hon lyssnar och tar till sig synpunkterna från ledamöterna i kammaren. Det är nämligen en spegling av vad svenska folket i mångt och mycket känner i dag. De känner oro.

Också jag känner den oron när jag träffar fattigpensionärer. Jag vet inte för vilken gång i ordningen jag måste säga att jag skäms över att uttrycket fattigpensionär finns. Sakta men säkert kan vi göra någonting åt det, men det kräver att vi ställer upp mangrant. Fattigpensionärer kommer till mig och frågar hur de ska klara av att betala sin elräkning. Det finns också andra grupper, såsom långtidssjukskrivna och arbetslösa,

Svar på
interpellationer

som har det tufft och har svårt att klara av att betala de höga elräkningar-
na.

Frågan är om det är ett systemfel vad gäller elmarknaden eller om det är ett systemfel i övrigt att människor inte klarar av att leva på sin ersättning eller sin lön. Sannolikt är det en kombination av båda. Vi kan fundera på om vi kommer att mötas av höga elpriser även framöver. Om vi går tillbaka sex sju år skulle de flesta bedömare ha sagt att elpriserna i Sverige inte kommer att sjunka, att vi inte kommer att få se lägre elpriser i Sverige. Redan då, när det slogs fast, skulle de flesta människor möta det genom att investera i, och på olika sätt förbättra, sitt boende, genom att tilläggsisolera och byta fönster, alltså göra det som man i dag inte anser att Olofsson ska föreslå när det gäller frågan hur man ska bete sig.

Man skulle naturligtvis ha varit framsynt och gjort detta tidigare. Den gången styrde inte Alliansen, men det spelar ingen roll. Frågan är vad som hände konkret. Den kortsiktiga politiken kan vi inte påverka i dag så att den ger effekt på den elräkning som kommer nästa månad, utan det är fråga om ett långsiktigt arbete.

Jag delar den oro som flera ledamöter ger uttryck för. Låt mig säga att jag skulle vara ännu mer orolig om det inte fanns en sammanhållen energipolitik. Nu finns dock en sådan. Alliansen har kommit överens om energipolitiken. Detta skulle jag kunna säga för att få skryta över min egen partiledare, min egen minister, men det handlar inte bara om det. Jag är glad och stolt över att det förnybara får 25 terawattimmar. Det fick det inte tidigare. Det är det som är möjligheten för oss när vi blir gamla och fattigpensionärer, vilket jag verkligen hoppas att vi inte blir, och det tror jag inte heller.

När vi blir pensionärer, och några av oss är snart där, ska vi inte sitta fast med en ännu trängre energisektor, med en ännu lägre produktionsnivå. Det är därför viktigt att Sverige bygger ut produktionen, ökar den, och framför allt bygger ut det tredje benet, det förnybara, så att vi kan möta framtiden.

Låt mig nämna den översvämning som var i Arvika, västra Värmland och andra delar av Sverige för drygt tio år sedan. Det regnade varenda dag, även när solen sken, på sommaren. Jag är jordbrukare och gick i skog och mark varje dag och gjorde mitt arbete. Och sedan är människor förvånade över att översvämningar plötsligt uppstår. Det är ingenting förvånande för de människor som lever nära naturen och i miljöer där de ser hur naturen förändras. Vi står nu inför en klimatförändring med mycket stora utmaningar. Vi måste därför säkra vår vattenkraft och även andra energislag så att vi klarar klimatutmaningen.

Med detta vill jag ha sagt, herr talman, att det inte handlar om en enda fråga. Det vi i dag benämner energikris eller energipriskris rymmer ett flertal frågor. Låt mig vara tydlig med att säga att ambitionen måste vara att vi höjer pensionerna och lönerna. Jobbskatteavdraget är ett utmärkt sätt att ge människor mer pengar i plånboken. För dem som inte har dessa utrymmen är det mest akut.

ROT-avdraget nämndes tidigare. Många kan i dag använda ROT-avdraget för att förbättra sina bostäder, och gör det också. 55 000 hushåll har bytt från direktverkande el till en effektivare värmepump. De sparar i dag tusentals kronor.

Anf. 15 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det är en viktig och bra interpellation som Lars Johansson har ställt. Den är oerhört viktig för svenska hushåll och företag.

Det senaste året har det skett en gigantisk kapitalöverföring från svenska hushåll och företag till elproducenter. I mitt tidigare värv mötte jag flera gånger små och medelstora företag som till och med fått stoppa produktionen för att priserna plötsligt gått upp så mycket.

Så här kan vi inte ha det. Det är en mycket märklig prisbildning vi har för el. Om man beskriver det schematiskt och enkelt kostar vattenkraft ungefär 5 öre att producera, kärnkraft ungefär 20 öre och kol och olja kanske närmare 2 kronor. Prisbildningen är märklig, därför att den produktion som kostar mest bestämmer priset på alltihop. Man kan inte ha det på det här sättet. Vi kan göra en jämförelse med bensin: I en stad finns det sex mackar, och den som har högst pris gör att alla andra får höja till det priset. Det blir inte en reell konkurrens när det är på det sättet.

Det är klart att det blir så här. Det är väldigt få aktörer, och det är märkligt att de får agera så utan att politiken går in och agerar och säger: Stopp, nu får det vara slut!

Ta taxekonstruktionerna för nätavgifter. Marknadskrafterna, de få bolagen, vill mer och mer gå mot fasta kostnader. Det stimulerar inte sparandet. Det innebär att den som sparar betalar mer per kilowattimme än den som slösar. Så blir det. Det skulle i princip bli – jag jämför med bensin igen – som om den som åker till macken och tankar 20 liter får betala 15 kronor per liter, men den som tankar 25 liter betalar 13 kronor. Det är inte en riktig marknad vi har.

Det finns faktiskt skillnader. De kommunala elbolagen har i regel lägre priser och i regel – jag tror nästan alltid – rejäla vinster som de levererar in till de kommuner som har elbolag. Det finns någonting i hela elmarknaden som är sjukt.

Statsrådet! De här frågorna måste vi ta på allvar. De är oerhört viktiga för de svenska hushållen och för svenska företag.

Anf. 16 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Denna interpellationsdebatt visar vilket engagemang det finns för energipolitiken. Jag är den första att säga att det är klart att det är bekymmersamt för många som får elräkningen när det är så hög förbrukning. Det är kallt ute, och det påverkar naturligtvis den förbrukning man har.

Det är väl bara att gå tillbaka till hur det var när vi byggde kärnkraften. Vi gav till exempel råd till människor att sätta in direktverkande el. Det får konsekvenser när det är så höga priser som det har varit.

Jag är den första att säga att jag förstår. Det är därför jag jobbar så aktivt för att få en bättre fungerande el- och energimarknad.

Det finns några delar som inte ens en energiminister kan påverka. Vi har en högre förbrukning än tidigare därför att vi har högkonjunktur, vilket vi ska vara glada över. Vi har brister i vattenmagasinen. Inte heller det kan jag påverka. Det ligger på drygt 30 terawattimmar om vi räknar Norge och Sverige. Det bidrar också till prisbilden för elen. Vi har även haft en extrem period med kallt väder, och vi har ett långt och avlångt land där det är höga kostnader för el- och energiförbrukning.

Låt oss vara ärliga: Det fungerar ändå rätt väl. Trycker vi på knappen får vi lampan att lysa. Men det kostar; jag är den första att säga det.

Vad gör vi då för att åstadkomma en bättre tingens ordning? Det första jag ska säga, och nu är jag den som ska försvara kärnkraftsbolagen, är att tillgängligheten för kärnkraften i vinter har legat på över 90 procent. Det var 60 procent förra året. Den senaste siffran ligger på 92 procent. Det är klart att den diskussion vi har fört med kärnkraftsbolagen har påverkat dem, och också det tryck som svenska konsumenter har riktat mot kärnkraftsbolagen, vilket jag tycker är helt sunt. De har legat på en mycket bättre verkningsgrad i år än förra året.

Energieffektiviseringsprogrammen är i gång. Inte minst basindustrin har gjort stora förbättringar när det gäller energieffektivisering. Det har vi utvidgat till att också handla om småföretagen. Vi har energieffektiviseringsprogram riktade mot konsumenterna. Den bästa kilowattimme vi har är den sparade, både klimatmässigt och ekonomiskt. Det är väldigt viktigt. Att då rynka på näsan åt energieffektivisering tycker jag är väldigt dåligt ledarskap. Energieffektivisering är det bästa sättet att hålla nere sina elkostnader. Sedan kan det vara lite olika vad den enskilde konsumenten kan göra. Energimyndigheten har en bra hemsida där man kan få hjälp och stöd i den delen.

Vi bygger ut elnäten. Ska vi bygga det förnybara, som nu alla står och säger att vi ska, behöver vi fler elnät. Mycket av produktionen finns i norra Sverige och mycket av konsumtionen i södra Sverige. Då kostar det att bygga dessa elnät. Det kostar att bygga från Sverige till Finland och från Sverige till Norge och se till att det fungerar bättre. Det är klart att det kostar. Tro inte att ni kan komma undan den kostnaden!

Elcertifikaten som vi har infört kommer att innebära att vi får 25 terawattimmar förnybart till 2020. Det är ett väldigt viktigt sätt att få ned kostnaden och minska marginalerna för de här bolagen, Sven-Erik Bucht. Det är genom att ta bort kol, olja och de fossila bränslena och flytta den där gränsen som vi får ned elpriserna. Det är därför det förnybara är så viktigt, när det är en sådan marginalprissättning som det är på marknaden i dag. Därför kommer jag aldrig att släppa kampen för att klara den gröna omställningen och det förnybara.

Men jag måste säga följande: Här har vi ett antal socialdemokrater som har interpellationsdebatt om en energimarknad som inte funkar och om att kärnkraften inte går. Men vad var det ni gick till val på? Ni gick till val på att ni skulle stänga alltihop! Jag stod här i debatten och diskuterade med er om hur hemskt det var att Centerpartiet hade kommit överens med de övriga borgerliga partierna om en långsiktig energipolitik.

Nu får ni ge er – ursäkta uttrycket! Någon ordning får det vara i butiken! Ni måste tala om var ni ska ta all elen från. Stå inte här och lova låga elpriser till kunder, företag, basindustri och allt möjligt! Tala om vad ni vill ha i stället! Vill ni komma överens med mig om energipolitiken – välkomna! Det kanske kan bli en ny möjlighet när ni får en ny partiledare.

(Applåder)

Anf. 17 LARS JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är bra att det blir lite hetta i debatten. Det kan behövas, med tanke på elpriserna som stiger.

Näringsministern tar till överord, tycker jag. Jag har inte gått ut och lovat en massa saker om att vi ska sänka elpriserna hur som helst. Jag har ställt ett antal frågor till näringsministern, men fick inte svar på en av de tydligaste frågor jag ställde i dag: Är det rätt att elnätspriserna ska stiga med 7 miljarder för kunderna 2012? Är det näringsministerns uppfattning?

Det är lite grann att blanda äpplen och päron att prata om elcertifikatssystemet. Det är inte det vi talar om. Vi talar om den obalans som finns på elmarknaden. Det är de sista kilowattimmarna som produceras i oljekondensverk och kolkraftverk som höjer prisnivån och innebär att vattenkraft och kärnkraft, som har mycket lägre produktionskostnad, får hänga med i det prisrallyt. Det är det som gör att priserna blir så höga för både basindustrin och konsumenterna. Det är det man måste åtgärda, och det är där jag märker att näringsministern inte har några förslag till åtgärder.

Vi har högre ambitioner än regeringen när det gäller att bygga ut till exempel vindkraftverken. Vi har högre ambitioner när det gäller att stödja möjligheten att skapa vindkraftverk till havs än regeringen har. På ett antal områden har vi högre ambition.

Vi tycker också att det är fel att sälja Vattenfall, som regeringen aviserat att man vill. Det är ingen lösning. Vi tycker att man ska styra Vattenfall, att staten ska använda sitt ägande till att se till att vi producerar mer av alternativ energi i Sverige, i stället för att köpa stora kraftverk utomlands, som regeringen gjorde under förra mandatperioden, till exempel Nuon i Holland. Det har resulterat i att Vattenfall har fått ekonomiska bekymmer i Sverige och reducerat sina planer för investeringar under 2010–2014 med 35 miljarder kronor. Det innebär att de kommer att ha mindre resurser att satsa på vindkraftverk och liknande alternativ. Det är också en bakgrund till att de ser om sitt hus och nu kanske också börjar använda sig av den energi de har i andra delar i koncernen ute i Europa för att på det viset pressa upp priserna på den produktion de har i Sverige. Det är den här typen av frågor som är så oerhört väsentliga att diskutera och försöka komma till rätta med.

Det är därför som vi tycker att en elpriskommission skulle behöva tillsättas, som får granska de olika kraftbolagens sätt att sätta sina priser, eftersom det får oerhörda konsekvenser för enskilda konsumenter. Det är det som är bakgrunden till detta. Näringsministern har inte heller svarat på om näringsministern tycker att det är en bra åtgärd eller inte. Jag tycker att det är en bra åtgärd.

Jag vet att näringsministern kommer att träffa ett antal aktörer i morgon. Men det intressanta är att näringsministern avslutar med att säga: Kom gärna och delta i diskussionen! Det säger näringsministern till oppositionen. Men när vi bjuder in till diskussioner om en elpriskommission, till exempel, är det kalla handen.

Eftersom vi tycker att detta är en oerhört viktig fråga för Sverige kommer vi socialdemokrater att ha en särskild hearing där vi bjuder in alla på marknaden – elprisinspektionen, Energimyndigheten, de olika kraftbolagen, konsumenter och basindustrin – för att höra hur de ser på framtiden och vad de har för förslag för att man ska komma till rätta med de höga priser som vi har just nu inom elområdet.

Anf. 18 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S):

Herr talman! Oj, vad det hettar till nu. Ansvarig minister blev nästan arg, kändes det som. Det verkar vara en känslig fråga som vi just nu diskuterar.

Min fundering är: Hur kan det bli lägre elpriser för denna dam från norra Värmland, som jag tog upp som exempel, genom att man skäller på oss socialdemokrater? Tala om vad du vill göra för till exempel henne!

Du sade också att vi har rynkat på näsan när ministern har pratat om energieffektivisering. Så är det absolut inte. Det är det viktigaste vi kan göra. Jag håller med dig. Varje sparad kilowatt är den billigaste. Det är det här vi måste göra.

Det handlar om att investera i boende och att tilläggsisolera fönster. Men se då de förslag som vi har om att till exempel sänka fastighetsavgiften för dem som investerar i fråga om energiförbrukningen! Eller så kan man fundera på att införa ett nytt konverteringsstöd, just för att underlätta för dem som behöver investera.

Men den kvinna som jag tog upp som exempel har inte möjligheter att göra de här investeringarna, utan hon sitter fast med de elpriser hon har, om vi inte hittar några möjligheter att se över hela elprismarknaden. Det är därför jag vill fylla på när det gäller det som Lars Johansson tog upp, nämligen elpriskommissionen. Kan vi inte göra något gemensamt över blockgränsen i denna för svenska folket så viktiga fråga? Politiken har ett ansvar i det här. Vi kan inte bara lämna denna fråga till marknaden, för då drabbar det till exempel den här äldre damen från norra Värmland.

Det handlar alltså om en elpriskommission som vänder på alla stenar och funderar på vad det är för åtgärder som vi kan vidta gemensamt från politikens sida, från näringsens sida, från myndigheternas sida och från elkonsumenternas sida.

Anf. 19 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Det finns två saker som är väldigt intressanta när vi diskuterar elpriserna.

Det ena handlar om vad vi gör politiskt för att försöka minska den onödiga delen av förbrukningen, om man säger så. Som vi var inne på tidigare byggde man på 70-talet hus med direktverkande el. Jag tror att riksdagen 2005 fattade beslut om att införa ett stöd för dem som ville konvertera från direktverkande el till fjärrvärme. Jag bor i ett område där jag och mina grannar fick möjlighet att vidta den åtgärden. Och förbrukningen har faktiskt minskat väldigt mycket. Sådana åtgärder ska vi förstås vidta. Det har man gjort, och man ska göra det ännu mer. Man ska stimulera, särskilt nu när vi ser att det finns miljonprogramsområden där man skulle kunna vidta sådana åtgärder.

Den andra delen handlar om priser. Hade pensionärerna fått jobbskatteavdrag hade de kanske haft råd att betala den där elavgiften. Men Sven-Erik Bucht var inne på en intressant jämförelse med bensinen och priserna där. Enligt den prisreglering som vi har på elmarknaden i dag skulle jag, om jag skulle komma till bensinmacken och tanka etanol, betala priset för 98 oktan, för det finns fortfarande de som tankar 98 oktan.

Anf. 20 ERIK A ERIKSSON (C):

Herr talman! Lars Johansson säger att det blandas äpplen och päron från ministrarnas sida. Jag skulle vilja säga att det är en hel fruktkorg med argument från Socialdemokraterna i dag – det är olika ämnesområden. Det är inte märkligt. Jag kan förstå det eftersom, som jag själv sade i mitt anförande tidigare, det är många olika aspekter som är med och bidrar till att priset blir högt och att kostnaden för den enskilde medborgaren är väldigt stor.

Låt mig säga så här: Vi har aldrig haft så låg andel av vår disponibla inkomst som går till livsmedel som vi har i dag. Då kan man fundera på: Är det bra eller dåligt? En del människor väljer att lägga ännu mer pengar än de tio procenten på att köpa andra livsmedel som är dyrare.

För att inte lägga ned andra saker i den här fruktkorgen väljer jag att lämna livsmedelsområdet. Men låt mig säga att vi såg att kostnaden för råvaror steg för bara två år sedan. Det gjorde att det blev en väldigt tung situation för vår basindustri, för våra medborgare och för vår konkurrenskraft gentemot andra länder.

Sverige är ett otroligt exportberoende land. Ska vi klara oss långsiktigt måste vi ha en energipolitik som är långsiktig. Det räckte inte med den energipolitik som låg fast. Vi var tvungna att förnya den. Det gjorde Alliansen och Centerpartiet. Det tycker jag att man ska ha kredit för. Man vågade ta det beslutet. Effekten av den politiken ser vi inte i mars månad i år, men vi ser det långsiktigt, och vi måste också våga se långsiktigt.

Att det finns pensionärer som i dag har eländigt dålig pension, som jag tycker att de har, kommer inte an på den här regeringen i första hand. Det kommer ju an på vad som har skett tidigare, under de år då de arbetade ihop till pensionen.

Det finns jobbskatteavdrag för pensionärer. Det räddar de pensionärer som kanske äger skog. De kan i dag få dubbelt jobbskatteavdrag. De betalar inte sociala avgifter. Detta är en räddning för de pensionärerna, som ofta har en pension som ligger på 7 000–8 000 kronor i månaden. Men för dem som inte har detta är det tufft i det här läget.

Jag vill tacka Lars Johansson för interpellationen. Jag vill också tacka ministern för svaret.

Anf. 21 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag blev lite förvånad och fundersam när statsrådet avslutade sitt senaste inlägg med att vända sig till oss socialdemokrater och säga: Någon ordning får det vara i butiken.

Det är ju det som det handlar om. Det är faktiskt inte ordning i elbutiken.

Snälla Maud Olofsson! Många socialdemokrater är här för att hjälpa dig med att få ordning i elbutiken. Det handlar om att se till att vi får en sund prissättning och att se till att taxor inte är konstruerade så att den som sparar måste betala mer. Det handlar också om att få kontroll över de här få aktörerna, som bland annat i somras tömde stora vattenmagasin för att sälja el till Tyskland för att man visste att det ändå går att få höga priser i vinter i Sverige.

Vi ska hjälpa till med att se till att vi inte har en gigantisk kapitalöverföring från svenska hushåll och från svenska företag till elproducenter.

Det är därför, statsrådet, som många socialdemokrater är här. Vi vill hjälpa dig i det här, för det är inte så lätt att hantera marknaderna.

Anf. 22 KARIN ÅSTRÖM (S):

Herr talman! Jag hade inte tänkt gå upp i den här interpellationsdebatten, men jag bestämde mig när jag hörde ministern säga att regeringen inte kan påverka. För mig blir det väldigt märkligt att regeringen inte kan påverka – så sade statsrådet i sitt första svar. Jag tycker nämligen att regeringen faktiskt har det yttersta ansvaret att både hålla i gång industrin och se till att hemmen är varma utan att vi ska behöva ha på oss tjocka yllesockor etcetera.

Regeringen har ett yttersta ansvar.

Regeringen kan dessutom påverka i allra högsta grad. Jag har tappat räkningen; är det det femte eller sjätte jobbskatteavdraget regeringen genomför nu? Jag kommer faktiskt inte ihåg. I fråga om det skulle jag i alla fall vilja sträcka ut handen till ministern som var så klok och var motståndare till det sista jobbskatteavdraget. Där vill jag ge ministern ett lovord. I stället borde regeringen kunna påverka på så sätt att man använder dessa pengar till energieffektivisering – det ministern pratar så väldigt mycket om.

Förra veckan tog jag del av en undersökning som Nordea hade gjort. Där konstaterade man att 2 miljoner svenskar oroar sig för energiförsörjningen. Det var alltså *number 1*. Det är inte pensionen eller rädslan för arbetslöshet som håller svenskar sömnlösa om nätterna, utan det är elräkningen.

Det var någon här som sade att elmarknaden är helt sjuk, och det är faktiskt så. Den har bara blivit sjukare och sjukare för varje år. Många upplever den som rena vilda västern. Så sade Nordeas privatekonom i förra veckan. Samma undersökning gjordes i fjol, men då gällde inte oron i första hand elräkningen, utan den här oron har stegrats på grund av fjolårets energikostnader och så även nu i år.

I undersökningen framgick också att det särskilt var kvinnorna som uttryckte denna oro för familjen och hur man skulle klara ekonomin. Det gällde särskilt de kvinnor som var ensamstående med barn och bodde kvar i egna hus.

Man framförde också synpunkten att det var svårt att veta var och hur man skulle teckna avtal. Var det rörligt eller fast avtal och vilket bolag var det som gällde nu? Det var vilda västern, som privatekonomen på Nordea uttryckte det.

Jag har själv haft kontakt med ensamstående mammor med barn som dessutom bor i egna, äldre villor i glesbygd. Dessa personer är mer eller mindre livegna i sina villor, eftersom villorna är så lågt värderade att de inte kan säljas.

Dessa kvinnor, tillsammans med många andra, har över huvud taget inte råd att investera i och konvertera till effektivare energilösningar. Det är klart att regeringen har ett stort ansvar för att få till stånd mer av den här typen av energieffektiviseringar.

Lars Johansson tar upp att man med den nya prismodellen räknar med att det ska bli 7 miljarder dyrare för alla hushåll. Därför vill jag fråga statsrådet: Vad avser statsrådet egentligen att göra för privatkonsumtionen? Är den enda lösningen att fortsätta sänka skatterna, eller kan statsrå-

det tänka sig att i stället vända på kuttingen och använda pengarna till energieffektiviseringar?

Prot. 2010/11:51
1 februari

Anf. 23 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Det här är en oerhört viktig debatt, och det märks också på alla inlägg.

Detta är någonting som verkligen berör i vardagen. Det går inte en dag utan att man får telefonsamtal, möter någon på Konsum, läser en tidning, lyssnar på radion eller tar del av olika debattprogram på tv där just den här frågan är uppe. Framför allt handlar det om alla dem som nu har en hög elräkning att betala, precis som den ensamstående pensionär som Ann-Kristine Johansson redogjorde för.

Den räkningen var förmodligen för december månad. Nu har det ju varit fortsatt kallt, så det kommer väl en ny räkning som förmodligen är lika hög som ska betalas. Det lär vara lika svårt att få pengarna att räcka till den.

Ministern och denna regering har sagt att det är viktigt att jobba för att få bort utanförskapet. Med tanke på hur energipolitiken fungerar eller rättare sagt inte fungerar, i alla fall inte elprismarknaden, kan man väl säga att utanförskapet kommer att öka på grund av att det kommer att vara en del människor runt om i Sverige som inte har råd att betala elräkningarna. En del av dem kommer tyvärr att få inkassokrav. Några av dem kommer att få göra upp med elbolagen om en avbetalningsplan. De kommer att få leva med mycket små marginaler, kanske under hela 2011, och när det är färdigbetalt kommer det en ny vinter, ibland nästan som en överraskning.

Människor har problem i sin vardag på grund av en egentligen misslyckad avreglering av elmarknaden. Det är precis som flera har sagt tidigare i sina inlägg: Det är så en marknad fungerar. Köp och sälj, tillgång och efterfrågan – det är glasklart. Men när vi fattade beslut om att avreglera marknaden sade alla röster att det blir billigare när marknaden avregleras. Jag tror att vi kan känna igen detta även i en del andra avreglerade marknader.

Verkligheten visar dock här och nu på någonting helt annat. Framför allt visar den att ingenting konkret görs. Ministern hettade till i debatten förut och anklagade oss socialdemokrater och De rödgröna för att vi i valet gick ut och sade att vi skulle stänga kärnkraften med omedelbar verkan. Men det är ju lögn. Jag tycker att det är viktigt att poängtera det här i kammaren. Detta har vi aldrig uttryckt.

Vad vi har sagt är att vi på sikt vill avveckla kärnkraften. Under tiden vill vi utveckla det förnybara. Det fanns vissa antydningar i ministerns inlägg om att vi inte skulle vara för förnybar energi. Det är klart att vi är det! Under de tolv år vi innehade regeringsmakten drev vi på kraftigt i dessa frågor. Vi hade många olika satsningar när det gällde att ställa om Sverige. I en del av dem var även Centerpartiet med så att vi fick majoritet här i kammaren.

Jag vill komma tillbaka till den fråga som Lars Johansson var inne på och som jag hoppas att ministern kommer in på i nästa svar: prissystemet. Hur kan vi komma till rätta med detta?

Det är det som är huvudfrågan.

Svar på
interpellationer

Anf. 24 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Alliansen har en långsiktig energipolitik. Vi måste öka produktionen av el, och vi måste fortsätta energieffektivisera. Maud Olofsson har flera gånger här påpekat just vår långsiktighet i energipolitiken.

Oppositionen är frustrerad över att vi inte följer deras energipolitik, men det är ju den gamla socialdemokratiska energipolitiken som gör att vi i dag lever med energibrist. Energibrist är inte något som uppstår över natten. Den uppstår på grund av ett långsiktigt missförhållande i satsningarna.

Kärnkraften utgör i dag nästan 50 procent av vår elförbrukning och är viktig för vårt välstånd, för företagen och för tillväxten och skatteunderlaget i vårt samhälle. Men kärnkraften har under flera år levt under avvecklingsbeslutet. Vi har här hört att ni inte alls ville avveckla kärnkraften med omedelbar verkan, men det är faktiskt ett beslut som har påverkat investeringsviljan från kärnkraftsbolagen. Det har resulterat i eftersatta och uteblivna nödvändiga investeringar i vår kärnkraftsproduktion.

Nu när vi har upphävt investeringsförbudet i kärnkraften ser vi att bolagen börjar göra nödvändiga investeringar som borde ha varit gjorda för länge sedan. På kort sikt har det medfört stopp i kärnkraftsproduktionen. På längre sikt kommer det att innebära en säkrare och mer tillförlitlig energiproduktion. Det är bra för elkonsumenterna, det är bra för våra företag och även LO-facken har varit ute och sagt: Varför kan inte oppositionen bli överens med Alliansen om energipolitiken? LO-facken och de elintensiva företagen tror på vår långsiktiga energipolitik.

Dagens situation är inte bra. Det ska jag hålla med om i allra högsta grad. Därför är interpellationen väldigt bra. Vi behöver diskutera och debattera energifrågorna här i kammaren.

Vad gör regeringen, frågar Lars Johansson. Det regeringen gör är att satsa långsiktigt. Det handlar om ny elproduktion. Det handlar om att bibehålla kärnkraften. Det handlar om att bibehålla vattenkraften. Det handlar om att satsa på forskning om förnybar energi och det handlar om att fortsätta att energieffektivisera.

Det den s-ledda regeringen gjorde var att besluta att avveckla kärnkraften och hoppas att ny och annan elproduktion skulle växa fram. Det var självklart satsningar på ny elproduktion även under en s-ledd regering. Det ska jag inte säga annat än att det var, men det var inte tillräckligt. Den verklighet som Socialdemokraterna hoppades på när man beslutade om avvecklingen av kärnkraften dök inte upp. Våra svenska konsumenter och företag ska nog vara väldigt glada för att det var den här alliansen som vann valet och inte oppositionen, för oppositionen levde på hoppet.

Hade man avvecklat kärnkraften och varit utan i dag, vad hade hänt då? Det hade inte bara blivit högre elpriser, vi hade levt i ett Sverige med elbrist. Det hade blivit ett mörkt och kallt Sverige där pensionärerna inte bara hade fått betala höga elräkningar utan de kanske inte ens hade haft tillräckligt med el under vissa tider på dygnet.

Jag tror nog att oppositionen kanske har insett att deras energipolitik inte räckte till. I de senaste skrivningarna från oppositionen som jag har sett på energisidan säger de just som min företrädare från Socialdemo-

kraterna gjorde: Vi vill inte alls avveckla kärnkraften omedelbart, vi vill avveckla den när samhället så tillåter.

Hade samhället tillåtit att man hade avvecklat kärnkraften i dag? Nej, det hade det inte. Därför är det rätt och riktigt att vi bibehåller kärnkraften samtidigt som vi gör rejäla, kraftiga satsningar på förnybart, på vattenkraft och på energieffektivisering.

Anf. 25 EVA FLYBORG (FP):

Herr talman! Det verkar bli en populär interpellationsdebatt. Vi ska ha gruppmöten om en stund, men jag hoppas att vi klarar detta.

Jag ska inte bli långrandig. Det är en intressant debatt, låt mig bara stilla påminna Lars Johansson om ett par saker.

Beslutet att stänga kärnkraftverket i Barsebäck stod Socialdemokraterna bakom och drev med fast hand. Det är en av de saker som hjälper till att höja elpriset. Det är ett stort produktionsbortfall till att börja med och kanske någonstans mellan 25 och 30 miljarder som svenska skattebetalare och energikunder har fått betala för Socialdemokraternas påhitt att göra detta.

Nätnyttomodellen, som man nu ondgör sig över, var det ju Socialdemokraterna som införde. Den har nu havererat, och vi tvingas ta fram ett nytt system. Jag vill bara påminna Lars Johansson om detta på grund av att han anförde dagens artikel i DN som ett exempel.

Tankeförbudet för ny kärnkraft var Socialdemokraterna ansvariga för. Det innebar naturligtvis att man lade en sorts död mans hand över ett helt fält av teknik, en hel produktionsindustri för el, kan man säga. Det är inte konstigt att det när man har ett uppdämt investeringsbehov och inte har kunnat investera på så länge blir lite hicka i den industrin. Det är väl inget konstigt, Lars Johansson. Men det var Socialdemokraterna som var ansvariga för detta. Det har den här regeringen nu tagit bort.

När människor runt om i hela vårt land gjorde bra investeringar i sina hus för att spara el och för att spara energi, särskilt i de delar där man är mer direkt utsatt för naturens påverkan, gick taxeringsvärdet upp och man fick betala högre fastighetsskatt, Lars Johansson. Det var den socialdemokratiska regeringens modell för att hjälpa svenskarna i ett utsatt läge.

Energiskattehöjningar stod som spön i backen när Socialdemokraterna styrde landet. Jag kom bara på rak arm ihåg att man de senaste två åren av det socialdemokratiska regeringsinnehavet höjde energiskatterna sex gånger. Det kan säkert vara fler, men i hastigheten hann jag inte räkna dem.

Listan kan göras mycket längre, Lars Johansson. Det här är en viktig debatt, men jag tycker att den är alldeles för viktig för att man ska gå på det sätt som man gör. Låt oss i stället tala om de saker som behövs. Låt oss se till exempel kärnkraften i ljuset av vad Sverige behöver och inte i ljuset av politiska ställningstaganden.

Det är allt en väldig tur att inte Socialdemokraterna och övriga oppositionspartier styr Sverige. Då hade vi alla suttit fast i frysboxen.

Anf. 26 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Svenska folket sitter hemma och är oroat över sina elräkningar. Trots att jag har en ganska bra inkomst är jag lite oroad. Jag

vet att min elräkning kommer att dimpa ned vilken dag som helst. Den del av svenska folket som inte har råd med de här investeringarna, precis som ett par kolleger från Socialdemokraterna har redovisat, har det ännu mer besvärligt. Och då kommer man upp i debatten i sista stund och säger att hade Socialdemokraterna bara tyckt att man kunde få bygga ut kärnkraften hade vi klarat av prissituationen. I dagens Sverige, år 2011, hade vi klarat priserna. Hade man bara fått göra detta hade vi haft ett lägre pris på energin. Detta är ett stort hyckleri och ingenting annat.

Ni vill inte diskutera det som är viktigt, nämligen hur vi ska få ned energipriserna för pensionärer, för en ensamstående kvinna, för all del också för mina väljare i invandrartäta förorter till Stockholm som har otäta fönster och bor i miljonprogramsområden som borde rustas upp men som fastighetsbolagen inte har haft råd att göra än. Även de har höga elräkningar. Och här säger ni: Om vi bara får bygga kärnkraft som kan stå klar om kanske 15–20 eller 25 år löser vi situationen år 2011. Jag tycker att detta är ett lågvattenmärke i en debatt som ska handla om just hur vi löser situationen i dag och inte i morgon.

Det är självklart att politiken måste kunna gripa in även på kort sikt. Det är jätte viktigt, där delar jag statsrådets uppfattning, att man måste ha en politik som håller på lång sikt. Men när sådana här saker inträffar måste vi lite grann rusa ut och hitta lösningar för dagen och för stunden. Vi kan inte bara sitta här och säga att vi har ett program och det kanske är klart om några eller flera år. Vi har fört andra debatter på samma sätt.

Ibland är politiska frågor komplexa. Det är inte minst energipolitiken. Därför är det vi måste göra nu faktiskt att sätta oss ned och hitta vad vi kan göra på kort sikt för att lösa de här problemen och vad vi kan göra på lång sikt. Att säga att bara vi får bygga ut kärnkraften löser vi situationen vintern 2011 i Sverige är inget annat än hyckleri.

Anf. 27 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Det är bra att det är många som är engagerade. Jag tror verkligen att den här debatten är väldigt viktig.

Energifrågan är också så pass komplicerad att det är jättesvårt att förstå vad det är som gör att det är så dyrt. Varför kostar det så himla mycket? Det är jättesvårt att förstå. Jag har ingenting emot att lyssna på alla som vill vara med i den debatten. Jag tycker att det är väldigt bra med det engagemang som finns från alla möjliga organisationer och enskilda. Men det är också viktigt att vi som sitter här i riksdagen, som har lite större möjligheter att blicka in i detta system, diskuterar på ett hederligt sätt. Det är bara det jag vill åstadkomma. Det är därför jag blir lite uppörd över en del av det hyckleri som jag tycker finns i den här debatten.

Det är ett antal saker som det är viktigt att komma ihåg. Det är ju så att priset har gått ned nu. Det visar också att marknaden fungerar. När det är varmare ute, när kärnkraftverken fungerar går också priset ned. Nu ligger det på 56 öre.

Det är självklart att regeringen kan påverka energipolitiken. Det är det vi gör hela tiden. Någon annan tanke har inte jag om detta.

Om man tittar på vad det är vi kan göra för att göra detta bättre kan vi notera att vi har en prissättning som ni socialdemokrater också står bakom. Låtsas inte om något annat! Vi har en prissättning som är en marginalprissättning, det vill säga att det är priset på det dyraste kolet

och den dyraste oljan som styr. Det är därför vi måste få bort dem. Att då komma och säga att inte elcertifikatssystemet spelar någon roll, när det är det som är styrmedlet för att få in det förnybara. Det är då vi kan få in det som ligger på de lägre prisnivåerna och har mindre koldioxidutsläpp, som är bra både ur klimatperspektiv och ur prisperspektiv. Det är därför man måste ha höga ambitioner när det gäller att bygga för förnybar energi. Elcertifikatssystemet är ett bra system. Om vi dessutom kan utvidga det till Norge blir det ytterligare ett sätt att stärka detta.

Hela tillståndsprocessen för att förändra och förbättra är också en viktig del för att få mer av det förnybara. Det är bra att ni ändrar lite i tonläget när det gäller energieffektivisering. Om vi får ned förbrukningen av den dyraste elen, det vill säga när det är toppar i förbrukningen, är det bra för konsumenterna. Det är därför energieffektivisering inte minst inom basindustrin och företagen men också i de enskilda hushållen är bättre.

Vi kan säkert göra mer för att underlätta kunskapen hos enskilda hushåll. 20 procent av våra elkostnader gäller belysning. 18 procent gäller våra apparater. Det finns inte ens standbyfunktioner på allt. Här ska vi steg för steg se till att skärpa förhållandena i syfte att underlätta för konsumenterna. Det är i det stora och i det lilla som vi kan göra det. ROT-avdraget har varit bra för detta.

Vi måste bygga ut fler elnät. Det kostar! Det här är ett avlångt land, kära vänner. Det kostar. Jag tror ändå att ni socialdemokrater förstår att om vi ska få det här att fungera på ett bättre sätt måste det få kosta att bygga dessa elnät. Det har stått stilla under lång tid, men nu bygger vi fler elnät. Det är för att vi ska få in den förnybara energin och få bättre funktionalitet på vår marknad.

Självklart ska vi ha stor kontroll. Vi har ett monopol när det gäller näten. Det är inte heller fel, utan det står vi alla bakom. Vi kan ju inte ha dubbla elnät. Men om vi har ett monopol måste det vara en ordentlig kontroll av det. Det är därför som Energimarknadsinspektionen har fått förstärkta resurser för att klara den kontrollen. Om vi behöver göra mer är jag beredd att göra så. Det har jag sagt hela tiden. Det är viktigt för konsumenternas tilltro.

Jag blir upprörd när Socialdemokraterna står här och säger saker. Ni har pratat med enskilda fattigpensionärer och ensamstående mammor och så vidare. Berättar ni för dem att de får höjd skatt om de röstar på er? Berättar ni att ni tänker stänga kärnkraften? Berättar ni att ni sitter på läktaren när vi diskuterar förbättring av energimarknaden? Nej, det berättar ni inte. Då passar det sig att klaga över höga elpriser.

Var lite hederliga i det här sammanhanget. Det är svårt och komplicerat, men var hederliga i debatten.

(Applåder)

Anf. 28 LARS JOHANSSON (S):

Herr talman! Anklaga inte oss för att gå ut och påstå att vi ska stänga kärnkraftverken. Det har vi aldrig sagt.

Maud Olofsson vet mycket väl att under den socialdemokratiska regeringsperioden, då vi hade ett samarbete om energipolitiken med Centerpartiet, var en av frågorna om de tio kvarvarande kärnkraftverken skulle uppgraderas tekniskt för att få en längre livslängd och ge mer energi än vad det skulle innebära att stänga Barsebäck, som Eva Flyborg

pratade om tidigare. Vi var tveksamma, men vi gav tillstånd till det. Jag tror till och med att vi var avvisande till frågan vid den tidpunkten.

Kom inte och påstå att vi inte slår vakt om elförsörjningen i Sverige.

Det har nu tagit fem år, under den borgerliga regeringen, att få kärnkraftverken uppgraderade. De är inte riktigt färdiga än. Det är det som är förklaringen till att det har varit problem med produktionen hos kärnkraftverken.

Vi har sagt att vi inte ska stänga kärnkraftverken förrän det finns alternativ för att klara den svenska elförsörjningen. Den linjen är kristallklar från Socialdemokraterna. Men det måste vara bekymmersamt för Maud Olofsson att ha Cecilie Tenfjord-Toftby och Eva Flyborg i sitt hägn, med tanke på deras entusiasm för utbyggnaden av kärnkraftverken. Men precis som många har sagt här är det inte detta diskussionen handlar om i dag. Även med de planer som förekommer i debatten ibland är det kanske fråga om tio eller femton år, men det är inte det vi diskuterar. Vi diskuterar elpriserna i dag och den situation vi står inför just nu. Det är det som är bakgrunden till interpellationen.

Det är viktigt att vi håller fast vid det. Precis som Maud Olofsson säger är priserna alltid högre på vintern än på sommaren. Visst är det så. Marknaden får styra trots att produktionen av elenergi i Sverige inte är dyrare på vintern än på sommaren. Det är det som måste åtgärdas.

Anf. 29 KARIN ÅSTRÖM (S):

Herr talman! Hyckleri i debatten? Jag hoppas verkligen inte att statsrådet tycker att Nordeas undersökning är hyckleri. Jag hoppas verkligen inte heller att människors upplevelser och problem i vardagen, som de har här och nu, är någon form av hyckleri. Jag är riksdagsledamot för att försöka hitta vettiga lösningar på människors direkta problem i vardagen.

Yttersta ansvaret för att hålla i gång industrin och att människor har varmt hemma åligger regeringen. Det är min bestämda uppfattning. Osäkerheten för industrin och hushållen kvarstår med de svar som statsrådet har gett. Statens finanser sägs vara bra. Samtidigt säger statsrådet att massor av elnät behöver fixas och ordnas till, men att det kostar pengar. Självklart kostar det pengar. Det kostar också enorma pengar med en, två, tre, fyra, fem, sex eller sju jobbskatteavdrag eller vad regeringen nu har gjort. Allt kostar pengar. Det handlar ytterst om en prioriteringsfråga.

Jag tackar ändå statsrådet för en livlig debatt. Det är en debatt som jag tycker är oerhört angelägen. Det handlar om människors problem i vardagen som vi behöver fixa. Jag vill verkligen uppmana statsrådet att ta del av alla de förslag som bland annat vi har lagt fram, till exempel att tillsätta en elpriskommission som ska vända på varenda sten för att på alla möjliga sätt undvika de höga elprisnivåerna som vi har sett de senaste åren. Vi sträcker ut handen, statsrådet.

Anf. 30 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Jag kan lova Maud Olofsson att vi socialdemokrater är hederliga. Det är lite fräckt att stå här i kammaren och påstå något annat. Problemet med elpriset just nu – med tanke på hur het frågan är – och att ministern inte här i kammaren kan presentera utkast till en eventuell lösning, leder till att man använder den typen av argument i debatten.

Jag vill påminna Maud Olofsson och övriga här i kammaren om att det är vi socialdemokrater som har byggt Sverige starkt tillsammans med medborgarna i Sverige. Man får inte glömma det eftersom ministern så gärna vill påminna om historien.

Situationen just nu, att elpriserna skenar – i sanningens namn är det kallt väder – kärnkraftverken står stilla eller har stått stilla av och till, och nivån i vattenmagasinen, kommer naturligtvis att upprepas. Vi måste hitta en lösning, och vi måste göra det snart.

Därför är det mer viktigt att ministern koncentrerar sig på hur vi hittar lösningar för att få ned elpriset än att stå och hacka och fara med osanningar om vad vi socialdemokrater och De rödgröna har för politik. Det är nuet som gäller, inte historien. Det kan vara viktigt för ministern att tänka på i sitt slutanförande.

Jag kan bara konstatera att vi har lagt fram förslag på bland annat en elpriskommission som ska diskutera en lösning. Vi har sträckt ut handen. Är ministern beredd att ta den?

Anf. 31 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Låt mig få tacka för den här debatten.

Nej, människors upplevelser är verkligen inte hyckleri – det är jättestuff för många som får sina elräkningar. Men det är Socialdemokraternas dubbelspel – det är det som är mitt bekymmer. Jag tror i grunden att Socialdemokraterna – det har jag erfarenhet av – skulle kunna vara beredda att göra upp om ni inte hade haft Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Jag satt med er och försökte komma överens, och hade ni varit ensamma är jag helt övertygad om att vi hade kommit överens. Vi får se vad en ny partiledare kan göra i det socialdemokratiska partiet.

Jag tror nämligen så här: Det måste vara långsiktiga spelregler. Det är det marknaden har reagerat på, och det är det investerarna har reagerat på. Det är därför vi bygger mer förnybart än någonsin. Det är därför vi bygger mer elnät än någonsin. Det är så vi får en bättre funktion av el- och energimarknaden.

Jag tror också att det är viktigt att ge en signal om kärnkraften om man ska kunna klara det här framöver. Det dubbelspel som ni har tillsammans med Miljöpartiet och Vänstern om att vi kanske ska ha kärnkraft men kanske ska stänga den skapar osäkerhet på marknaden. Det är inte jag som säger det, utan det är de som investerar som säger just detta.

Men: Välkommen! Jag är beredd att diskutera med Socialdemokraterna om att hitta en långsiktig lösning.

Varje dag jobbar jag för att förbättra den här funktionen, för det är väldigt viktigt att människor känner förtroende för detta. Man måste lita på att vi har myndigheter som kontrollerar nätavgiften. Man måste lita på att de här bolagen inte fiffelar med vattenkraften, kärnkraften eller vad det är. Man måste lita på att det finns en fullständig kontroll på hela energimarknaden. Det är de verktygen som vi har gett våra myndigheter. Behöver vi göra mer kommer vi att ge dem mer verktyg för att åstadkomma detta.

Till sist är det så här: Genom att bygga mer av det förnybara, genom att göra denna omställning och genom att göra oss mindre beroende av kärnkraft och vattenkraft blir också marknads funktionssätt bättre. Sverige är ett kallt land och ett avlångt land, och vi har en bra situation i

grunden därför att vi har tillgångar. Det är klart att priset, det som människor i dag reagerar på, är ett jätteproblem, och det måste vi politiker lyssna till och hela tiden jobba med. Men det blir inte bättre om man stänger av och höjer skatter.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2010/11:128 om jobben i Sandarne

Anf. 32 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Raimo Pärssinen har frågat mig om jag avser att verka för att råttoljan klassas som restprodukt eller som produkt. Raimo Pärssinen frågar därtill om mitt ställningstagande om konsekvenserna för verksamheten bedriven av Arizona Chemicals i Sandarne i det fall råttoljan klassas som restprodukt.

Först av allt vill jag säga att regeringens utgångspunkt i arbetet med hållbarhetskriterierna är att skogsindustrins biprodukter i form av flis, spån, bark, lutar med mera utan betungande byråkrati kan förädlas till moderna biobränslen av olika slag.

EU:s förnybarhetsdirektiv innehåller ett antal kriterier som måste vara uppfyllda för att bioenergi ska få räknas som förnybar och få åtnjuta främjandeåtgärder som till exempel skattebefrielse.

I direktivet regleras att bioenergi som utvinns ur biologiskt ”avfall” eller biologiska ”restprodukter” inte behöver uppfylla samtliga kriterier. För biprodukter som inte är restprodukter gäller däremot att samtliga kriterier för hållbarhet måste visas vara uppfyllda. För företagen är det därför avgörande om ett material är en restprodukt i direktivets mening eller en biprodukt som inte räknas som restprodukt.

I direktivet ges dock ingen definition av det nya begreppet ”restprodukt”. För att företagen inte skulle utsättas för orimlig osäkerhet vid introduktionen av systemet med hållbarhetskriterier för biodrivmedel beslutade regeringen att i propositionen *Hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen* som överlämnades till riksdagen i mars förra året föreslå en konkret definition av begreppet restprodukt. Jag kan konstatera att en enig riksdag ställde sig bakom regeringens förslag. Det åligger Energimyndigheten i det kommande arbetet att tillämpa denna definition i det enskilda fallet. Regeringens avsikt med definitionen var dock att skogsindustrins biprodukter generellt ska kunna förädlas till biodrivmedel med minsta byråkratiska börda utan att ge avkall på ambitionen att dessa ska uppfylla högt ställda krav på hållbarhet.

En klassning av råttolja som restprodukt skulle enligt min mening innebära att samma villkor vad gäller hållbarhetskriterier kommer att gälla för Arizona Chemicals förädling av råttolja som för andra industrier som använder råttolja som råvara. För regeringen har denna konkurrensneutralitet varit viktig.

Anf. 33 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Först vill jag säga att vi kan göra den här frågan hur komplicerad och krånglig som helst om vi pratar i tekniska termer. Men låt mig då klargöra att det för mig och för många andra handlar om jobben i Sandarne. Det handlar om upp till 300 jobb som är berörda av hur regeringen väljer att tolka ett begrepp. Det är oerhört viktigt. Jag vet att man i Sandarne följer interpellationsdebatten. Jag vet att det har gått ut en inbjudan till näringsministern att göra ett besök på företaget. Jag vet att samtliga fack är involverade i frågan, som då kan verka så komplicerad.

Låt mig också kort säga att jag är riksdagsledamot från Gävleborg. Jag har tidigare haft interpellationsdebatter med näringsministern om Norrsundet när den fabriken lades ned, och den dåvarande kritiken var att näringsministern inte ens besökte Norrsundet i den svåra stunden. Jag har också haft interpellationsdebatter med ministern om läget i Gävle när Ericsson lade ned. Och nu finns det återigen ett hot mot jobben efter kusten och det vi kallar basindustrin i Gävleborg. Utifrån det är det också en oerhört angelägen fråga.

Jag säger detta så att det ska vara fullständigt klart att det är det här frågan handlar om i sin förlängning. De två tidigare gångerna var det företagen och marknaden som hade ett avgörande beslut när det gällde i vilken situation företagen skulle hamna. Den här tredje gången är det politiken som har ett stort inflytande på hur jobben i Sandarne kommer att hanteras och om de kommer att finnas kvar långsiktigt. Det är det första.

Den produkt som används här – eller restprodukt, som Maud Olofsson väljer att kalla det – är en grön produkt. Det är råtalolja som utvinns ur skogen. Råtaloljan används i fabriken i Sandarne för vidareförädling i en lång kedja där man tar vara på hartser, estrar och allt vad det heter för att tillverka klister och färger, beläggning för gator och vägar och så vidare. Man tar alltså till vara det naturen har att erbjuda i råtaloljan. Det som sedan blir kvar är tallbeckoljan, och den säljer man och använder till förbränning.

Om det skulle vara så, ministern, att ni väljer att kalla råtaloljan restprodukt innebär det att den kommer att eldas upp. Det betyder också att man gör det för att öka statistiken på hur Sverige använder förnybar energi. Den eldas upp eller ger drivmedel. Det skulle betyda att man slår sönder förutsättningarna för en långsiktig överlevnad för fabriken i Sandarne. Det vore oerhört tråkigt, och det vore en katastrof för bygden om det skedde.

Utifrån min erfarenhet och mina tidigare debatter med näringsministern är jag väldigt angelägen om att få svar på den konkreta fråga som jag ställer: Hur kommer ministern att klassa råtaloljan, som produkt eller som restprodukt?

Anf. 34 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Jag tycker också att detta kan uppfattas som otroligt komplicerat. Men det är ett direktiv om hållbarhet som ligger till grund för vår lagstiftning. Hela ingången i det här har varit så lite byråkrati som möjligt, och jag tror att vi har fullt stöd för det, inte minst i företagsvärld-

den. Man måste sätta definitioner på saker och ting för att de företag som är inblandade ska slippa ifrån byråkratin.

Råtalloljan är ju en restprodukt, och då borde den klassas lika oavsett vad man använder den till. Det är hela vår ingång. För Sandarne kommer inte det här att innebära någon förändring. Det klassas som restprodukt, och då kommer man att slippa ifrån byråkratin, liksom andra företag som använder råtallolja också kommer att göra.

Raimo Pärssinen säger att man då kommer att elda upp den. Fram till den 5 december var det möjligt att elda råtallolja, men ingen gjorde det. Varför skulle man börja göra det nu? Det är snarare så att vad man gör av råtalloljan har förädlats, och det finns nya företag som gör nya produkter.

Jag kan inte förstå – så det måste Raimo Pärssinen förklara för mig – varför vi ska ha olika regelverk när det gäller detta. Det är tydligt att råtalloljan klassas som en restprodukt, och då ska vi också ha det enklare regelverket. Det måste vara bra både för Sandarne och för andra som använder råtalloljan. Varför ska vi skilja på detta? Jag har väldigt svårt att förstå det.

Anf. 35 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Som näringsministern är väl medveten om har det lagts en speciell skatt på eldning av råtallolja. Den har funnits sedan 1998, och den har funnits just därför att man skulle kunna använda råtallolja i en vidareförädlingskedja, som skapar nya produkter, som i sin tur skapar flera jobb, som i sin tur gör att kusten utefter Gävleborgs län lever. Den stora producenten är ju det bolag som vi pratar om, och det stora produktionsstället är Sandarne.

Jag förstår inte frågan. Skulle man elda upp råtalloljan till den 5 december, när vi ända sedan 1998 i princip har haft en skattelagstiftning som ska värna råtalloljan? Detta var på tapeten för något år sedan, när ministern drog tillbaka förslaget när det gällde skatten.

Ministern säger att råtalloljan är klassad. Men låt mig då fråga: Varför är råtalloljan enligt avfallslagstiftningen och kemikalielagstiftningen klassad som en produkt? Varför är det så? Nu säger ministern att råtalloljan är en restprodukt, att den är klassad som en restprodukt. Det är ju ett tydligt svar. Är det så att man i den ena lagstiftningen, avfallslagstiftningen, säger att råtalloljan är en produkt och i den andra lagstiftningen, kemikalielagstiftningen, säger att råtalloljan är en produkt – men nu säger att det är en restprodukt?

I och med det beskedet säger man till Sandarne att råvaran – en grön råvara som man vidareförädlar, en grön råvara som skapar jobb och förädling, en grön råvara som man tar till vara och använder till nya produkter – ska sopas undan, för då blir incitamentet: Bränn upp den!

Hur ska England göra? Där har man stora krav på sig att klara kravet på 20 procent fram till år 2020. Kommer de att köpa upp all råtallolja och elda upp den? Då får de fina siffror.

Vad jag värnar om, Maud Olofsson, är den produktion och teknik som har funnits sedan 30-talet där ute i Sandarne och jobb som finns där, som kan fortsätta att frodas. Det är ett livskraftigt företag där. Ska benen slås undan för det företaget och för de jobben eftersom näringsministern står här i riksdagens kammare och säger att alla ska behandlas lika? På vilket sätt skulle det här bolaget behandlas olika om råtalloljan klassas

som enligt kemikalie- eller avfallslagstiftningen, så att det är en produkt?
Det gör mig upprörd, Maud Olofsson!

Prot. 2010/11:51
1 februari

Anf. 36 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Jag tror inte att det är så lätt att följa detta. Men om vi börjar i fakta: Vi har infört hållbarhetsregler som en effekt av det hållbarhetsdirektiv som EU har presenterat. Då har vi definierat vad som är restprodukter. De restprodukterna ska behandlas lika oavsett vad man gör av den restprodukten. Det måste väl ändå vara en princip som Raimo Pärssinen håller med om? Vi kan ju inte ha olika syn på när något är en restprodukt och inte.

Jag håller med om att det är jätteviktigt att råttaloljan används för förädling. Men den används ju för förädling till olika produkter. Det är viktigt att de som gör det har tillgång till råvaran till lika konkurrenskraftiga priser, för annars sitter vi och bestämmer vilka som ska premieras och inte.

Det är möjligt att det finns andra saker som inte syns i den här interpellationen och som jag inte känner till. Men vad jag har försökt göra genom de här direktiven är att vara tydlig med att vi ska se på produkterna på samma sätt, för annars skapar vi inte konkurrensneutralitet.

Jag har inte fått något svar från Raimo Pärssinen om varför vi ska ha en viss definition när det gäller ett visst företag och en annan definition när det gäller andra företag. Raimo Pärssinen pratar om att man kommer att elda upp råttaloljan, men det är inte vad som sker, utan det sker en förädling av råttaloljan till lite olika produkter. Då har jag bara velat åstadkomma en likabehandling och velat minska de byråkratiska bekymren för de företag som blir inblandade. De ökar inte för det aktuella företaget, och det införs inte heller för några andra.

Jag har lite svårt att förstå vad som är problemet med detta. Är det något annat som ligger bakom, eller vad är det?

Anf. 37 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Råttalolja framställs genom ett antal tekniskt medvetna processer och kan därför inte klassificeras som restprodukt. Det är inte svårare än så, Maud Olofsson! Varför skulle då regeringen medvetet säga att det är en restprodukt, när definitionen ska utgå från att det handlar om tekniskt medvetna processer? Sedan kan ju frågan testas i EU, om detta strider mot den rättspraxis som finns där.

Detta är oerhört intressant, Maud Olofsson! Jag tycker att statsrådet är ute och seglar i den här frågan – förlåt uttrycket, men jag blir upprörd! Frågan berör så många som upp till 300 jobb utefter kusten. Jag blir upprörd eftersom vi har haft våra debatter om fabriken i Norrsundet, som försvann, och om Ericsson, som försvann, och utifrån marknadens villkor.

Nu hotas tillverkningen, produktionen och livet för dem som finns i Sandarne genom ett beslut som man tar på Näringsdepartementet utifrån en klassificering. Helt plötsligt frångår man avfallslagstiftningen och kemikalielagstiftningen och säger: Detta är en restprodukt. Därmed faller långsiktigt förutsättningarna för fabriken att leva.

Jag måste, herr talman, säga att jag lovar Maud Olofsson att jag återkommer i den här frågan. Jag hoppas att Maud Olofsson svarar på inbju-

Svar på
interpellationer

dan att komma till Sandarne och besöka fabriken och se vilken typ av verksamhet som det handlar om och möta dem som jobbar där.

Gör rätt klassificering, Maud Olofsson! Värna jobben i Sandarne!

Anf. 38 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Herr talman! Jag är beredd att lyssna, för det är ju en viktig fråga. Men det jag har fått fråga om är den klassificering som sker med anledning av hållbarhetsdirektivet, och det har jag svarat på.

Vi har utgått från att en restprodukt är ett använt material som återstår efter en process där huvudsyftet är att producera något annat. Det är väl en ganska rimlig definition på vad som är en restprodukt?

Återigen: Det är svårt att tänka sig att vi skulle ha en viss definition på ett visst ställe och en helt annan definition någon annanstans. Man kan göra hållbarhetskriterierna ännu krångligare, om man vill, men det är inte regeringens ambition, utan vi vill tvärtom göra så lite som möjligt men så träffsäkert som möjligt, för att både skapa hållbarhet och underlätta för svensk industri. Ju mer vi inför och krånglar till direktiven, desto svårare blir det ju för svenska företag.

Då har vi velat underlätta så att produkterna ska undantas från en del av reglerna. Det är grunden. Om det finns något annat i detta måste ni berätta vad det är.

Jag har fått frågan om hållbarhetsdirektiven och hur råttaloljan ska klassas. Grundhållningen att göra det på samma sätt tycker jag är en rimlig hållning.

Om vi ska få en ordning på marknaden måste vi ha samma regler för företag som använder samma produkter. Raimo Pärssinen har inte svarat på om han tycker att det ska vara olika regler för olika företag som använder den här produkten.

Jag har velat skapa tydlighet i detta. Men jag är självfallet beredd att diskutera och lyssna till synpunkter kring detta, om det finns ytterligare saker som behöver göras. Men i just den här delen har jag lite svårt att se vad som skulle vara fel med att vi ger samma definition och lika konkurrensvillkor åt företagen – det måste jag säga.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2010/11:139 om fusket inom taxibranschen

Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det här är första gången jag har förmånen att ha Ulf Holm som talman. Jag vill passa på att hälsa välkommen till en lång samvaro i många kommande interpellationsdebatter.

Herr talman! Raimo Pärssinen har frågat mig varför jag inte tycker att kravet på obligatoriska redovisningscentraler bör genomföras eller om jag avser att verka för ett genomförande. Frågan har ställts mot bakgrund av att taxinäringen i Sverige har begärt att sådana centraler ska inrättas för redovisning av taxameteruppgifter.

Raimo Pärssinen och jag har debatterat den här frågan flera gånger. Jag kan konstatera att vi är överens om att allt skattefusk, inte minst det som förekommer inom taxibranschen, ska bekämpas. För att hitta den lämpligaste lösningen måste man väga kraven på att minska fusket från de oseriösa taxiåkarna mot olägenheten av att i onödan öka den administrativa bördan för den stora majoriteten seriösa åkare.

Ett antal utredningar har tittat på problemet. Nu senast har Vägtrafikregisterutredningen fört fram ett förslag till åtgärder för att minska fusket. Man föreslår att uppgifter från taxameterbesiktningar ska registreras i Transportstyrelsens tillståndsdatabas, bland annat för att utgöra stöd för Skatteverkets skattekontroll. Utredningens förslag är för närvarande ute på remiss. Jag tycker att de är intressanta, och det verkar som om de uppfyller önskemålen om bättre kontrollmöjligheter för beskattningsverksamheten. Innan remissbehandlingen är avslutad, är det dock för tidigt för mig att ta ställning till om de föreslagna åtgärderna är tillräckliga, eller om krav på ytterligare uppgifter behöver införas för skattekontrollens skull.

Anf. 40 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Anders Borg och jag har debatterat detta förut. Det känns bra att göra det igen – det alltid är roligt att debattera med finansministern.

Finansministern är antingen dåligt påläst eller felinformerad av sina tjänstemän. Om man hänvisar till Vägtrafikregisterutredningen skjuter man bredvid målet. Den utredningen har aldrig haft det uppdrag som jag interPELLERADE om, nämligen de obligatoriska redovisningscentralerna. Därför har utredningen inte skrivit något om några överväganden om det. Förra gången vi hade en sådan här debatt svarade ministern med att vi har låg transportmoms.

Anders Borg är mycket väl medveten om taxibranschens stora intresse av att få ordning och reda i den här frågan. Anders Borg är också medveten om den stora summa pengar som ramlar bredvid välfärdssystemet och som skulle kunna användas till många bra saker. Anders Borg har tagit del av Skatteverkets hemställan om redovisningscentraler inom taxinäringen. Skatteverket skriver att det fanns ett färdigt förslag redan i september 2006. Det var remitterat och genomgången av alla tänkbara instanser. Det var bara att sätta i sjön, men det hamnade i papperskorgen. Anders Borg är väl medveten om de redovisningar man har gjort från branschens sida som säger att det här inte är något onödigt krångel. Anders Borg är medveten om det stora behov som finns bland de seriösa taxiförarna och taxiägarna av att få ordning och reda i detta och komma ifrån fusket och rufflet. Det är 400 miljoner kronor som vi kan hämta in i mer intäkter till staten, säger Skatteverket i sin hemställan. Allt är klappat och klart. I svaret hänvisar tyvärr Anders Borg till fel utredning.

Man hänvisar till fel utredning som säger att det här ska prövas en gång per år. Om vi har redovisningscentraler är skillnaden att det sker varje månad. Som Skatteverket säger kan man då få bättre kontroll.

Trots mina och andras idoga ansträngningar händer det ingenting på det här området. Varför? Jag blir riktigt nyfiken. Varför gör inte Anders Borg något när det finns färdiga förslag? Varför gör inte Anders Borg något när branschen säger att detta inte innebär något onödigt krångel,

men att vi fångar upp de så kallade friåkarna? Varför gillar Anders Borg friåkarna? Jag förstår inte det.

Det är bara att gå på Skatteverkets hemställan. Där kan man uppnå konkurrensneutralitet. Vi får bort skattefuskarna. Vi får in mer intäkter till staten som vi kan använda till bättre saker. Varför gör inte Anders Borg något?

Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Ordning och reda i samhället i stort och ordning och reda när det gäller skatter är naturligtvis av oerhört centralt värde. Det är grunden för vårt välfärdssamhälle och det är grunden för att vi ska kunna ha låga skatter. Det är också grunden för ett bra företagsklimat. Det är bara om företagarna uppfattar att det är enkelt och lätt att betala skatter i Sverige som de kommer att göra det. Kampen mot skattefusk och att försvåra skatteundandraganden är centralt.

Jag är lite förvånad över Raimo Pärssinens negativa reaktion. Jag är optimistisk när det gäller det utredningsförslag som vi har fått. Det som utredningen föreslår att man ska lägga i Transportstyrelsens tillståndsdatabas är mycket omfattande. Det är uppgifter om den ackrediterade verkstadens id, namn och organisationsnummer, det är datum för kontroll och plombering, identifiering av taxameter och taxifordonets registreringsnummer samt uppgift om huruvida plomberingarna är intakta, felaktiga eller saknas. Man kommer att få fram uppgifter om de ackumulerade registren, taxins totala färdsträcka, den totala färdsträckan när taxitjänsten togs i anspråk, det totala antalet körningar, det totala belopp som påförts som tillståndavgifter och det totala belopp som påförts som färdavgifter. Det är alltså en mängd information som kan bli tillgänglig för Skatteverket den här vägen.

Det finns två skillnader som jag tycker att vi ska beakta och inte bara se som en nackdel. Den ena är att man inte får in uppgifter om namn och personnummer på dem som har åkt i bilen. Det är alltså ett mindre integritetskränkande register än det tidigare förslaget. Den andra är att det blir en mindre kostnad än med det tidigare förslaget för dem som ska utnyttja systemet. Det har en mindre negativ effekt på konkurrensen enligt vår bedömning.

Raimo Pärssinen nämner något viktigt, nämligen hur ofta man ska göra kontroller. Det är en av de frågor som vi bör hålla öppen när vi får remissvaren. Jag vill inte föregå remissinstanserna, men jag kan notera att Raimo Pärssinen uppenbarligen anser att vi bör ha tätare kontroller än vad utredningen föreslår. Det är en synpunkt som man bör beakta eftersom det naturligtvis skulle underlätta kontrollverksamheten.

Jag tycker att det finns grund för ett visst hopp om att vi ska kunna föra frågan framåt på ett sätt som skulle öka möjligheten att kontrollera taxibranschen. Vi får se vad Skatteverket skriver i sin bedömning.

Jag delar naturligtvis Raimo Pärssinens argumentation för att det ska vara ordning och reda i taxinäringen precis som i alla andra näringar. Vi kommer en bra bit på vägen med det utredningsförslag som nu föreligger. Vi ska invänta remissinstanserna och följa hur arbetet utfaller. Vi ska ha en fortsatt beredning. Jag ser goda förutsättningar att föra frågan framåt i det läge vi nu befinner oss i.

Anf. 42 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Jag ska läsa vad utredaren Anders Engdahl skriver: ”Regeringen har inte överlämnat frågan om redovisningscentraler till denna utredning. Utredaren anser inte heller att den frågan omfattas av utredningsdirektiven (se dir. 2008:53). Utredningen har därför inte gjort några överväganden i den delen.”

Vi ska höra vad Taxiförbundet säger, även om finansministern är imponerad av orden i utredningen.

”Taxiförbundet vill poängtera att förslaget om att registrera uppgifter från taxameterbesiktningen inte ersätter kravet på en obligatorisk tömning av taxametrars ekonomidata till redovisningscentraler. Långt därförån. Taxameterbesiktningen görs en gång var tolfte månad. Obligatorisk tömning till redovisningscentraler ska göras minst en gång varje månad.”

Därför vill man att det tillsätts en utredare särskilt inriktad på att titta på denna fråga. Anders Borg kan väl inte stå här och säga att han är nöjd och att han tycker att detta är spännande när det förbund som verkligen kräver åtgärder är helt missnöjt? Vad är det Anders Borg kan mer i denna fråga än Taxiförbundet? Det är retorik.

Anders Borg tycker att denna utredning på ett rätt rejält sätt tar tag i frågan, medan Taxiförbundet säger att frågan inte ens är utredd. Hur går detta ihop?

Ju äldre jag blir desto mer försöker jag lära mig att bli en tålmodigare människa. Men det är samma svar varje gång. Det händer ingenting trots många bra förslag och trots en stor iver att komma åt denna svarta sektor som enligt uppgift kostar det svenska samhället 44 000 kronor i timmen. Ändå gör finansministern ingenting. Han säger att detta var ganska intressant och att man nu ska se vad de tycker om denna utredning. Men den har skjutit helt bom.

Vet finansministern att det är en stor skillnad mellan att redovisa sina resor minst en gång i månaden och en gång per år? Visst är det en stor skillnad?

Om vi är fullständigt överens om att det ska vara ordning och reda, varför sätter man då inte fart i denna fråga? Varför förhalar man den år efter år?

Även om jag, som sagt, försöker lära mig att bli tålmodigare börjar tålmodet snart tryta, Anders Borg.

Varför reagerar inte Anders Borg på den hemställan som Skatteverket har lämnat till regeringen? Man skulle kunna få in 400 miljoner kronor. Man har genomfört olika projekt inom taxinäringen för att få bort rufflarna, skattefuskarna och svarttaxibilarna för att få in mer pengar till staten och för att kunna rensa i denna flora av oseriösa åkare.

Varför ska kommunerna utsättas för oseriösa åkare som lägger dåliga anbud och vinner upphandlingarna? Varför ska kommunerna medverka till att svarttaxibranschen får frodas? Varför gör inte finansminister Anders Borg och regeringen någonting i denna fråga? Följ Taxiförbundets rekommendationer och svara ja på Skatteverkets hemställan.

Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jag välkomnar naturligtvis denna debatt som Raimo Pärssinen har tagit initiativ till. Det förvånar mig dock lite att vi har en så stor oenighet här. Jag gick till denna debatt i tron att vi nu hade hittat en

väg framåt som vi på sikt skulle kunna enas om och se som en förbättring av kontrollen av taxinäringen.

Demokrati är ett system som kan vara tålamodsprövande. Det är långsamt, det är långsamt och det är reformistiskt. Men låt oss inte glömma att det så småningom är de saktmodiga som ska besitta jorden. Det finns därför en möjlighet att Raimo Pärssinen och jag under denna mandatperiod ska kunna få fram förslag som gör att vi får en bättre ordning på taxinäringen.

Låt mig påpeka att det som man ska tillföra i detta register är den totala färdsträckan, när taxitjänsten togs i anspråk, det totala antalet körningar, det totala beloppet som påförs, tilläggsavgifter och totala belopp. Det är alltså en omfattande mängd uppgifter som ska samlas ihop i detta sammanhang.

Man kan naturligtvis argumentera om att detta skulle vara integritetskränkande. Nu är det en fördel med tillståndsdatan i förhållande till tömningscentralerna genom att man inte samlar in personuppgifter utan bara belopp och färdsträckor. Det skulle jag faktiskt se som en fördel.

Att ansluta sig till en beställningscentral och en tömningscentral är relativt kostsamt. Enligt de bedömningar som vi har är inträdesavgifterna på någonstans mellan 80 000 och 150 000 kronor. Sedan tillkommer en månadsavgift på 10 000–20 000 kronor per bil och månad. Det är alltså en extrakostnad. Den kommer naturligtvis i sådana fall att bäras av konsumenterna.

Kan man uppnå det som vi är överens om, nämligen en bättre kontroll över taxinäringen, till en lägre kostnad och med mindre integritetskränkning tycker jag att det skulle vara en fördel.

Jag hör vad Raimo Pärssinen säger. Han framför ståndpunkten att en sådan här kontroll bör göras oftare än varje år. Det är en mycket viktig synpunkt. Det är naturligtvis rimligt att föreställa sig att kontrollmöjligheterna ökar om man gör mer regelbundna kontroller.

Nu ska vi lyssna på vad remissinstanserna säger i denna debatt. Är detta en ståndpunkt som framförs och som man bedömer som rimlig är det naturligtvis någonting som vi ska ta till oss i denna diskussion.

Ha lite förtröstan här. Vi lyssnar på vad Raimo Pärssinen säger. Vi delar hans ambitioner. Kan vi så småningom föra detta framåt vore det naturligtvis en fördel.

Anf. 44 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Tänk er att vara en taxiägare som blir utslagen i en konkurrens som är oseriös. Det sker varje vecka. Tänk er då att lyssna på finansministern som säger att vi nu ska ha tålamod och se vad detta ger när man har jobbat fram ett färdigt förslag att sätta i sjön och när man via tidigare projekt har kunnat visa att man fångar upp mycket av skattefusk från dessa svarttaxibilar. Då ska vi återigen stå här i kammaren och säga: Ha tålamod, vi får titta på detta.

Varför är inte Anders Borg handlingens man? Men när det gäller barn på dagis går det bra. Då ska det minsann vara intyg. Men om det handlar om svarttaxi, där branschen säger att det är fråga om upp mot 2 miljarder kronor att ta in på fusk, och näringsidkare slås ut av oseriösa, då ska vi ha tålamod. När kommuner blir lurade, och det går så långt att till och med hotell har egen taxirörelse därför att de är rädda att kunderna ska utsättas

för svarttaxibilar och bli lurade, då ska man ha tålmod. Anders Borg har tydligen ett jättestort tålmod med skattefusk eftersom han inte gör någonting.

Tänk om vi fick in de 400 miljonerna i det första skedet genom att det finns färdiga förslag som branschen är överens om. Sätt det i sjön!

Vad skulle Anders Borg använda dessa 400 miljoner till? Han skulle kanske gå vidare med någon typ av jobbskatteavdrag. Eller om han tänkte lite annorlunda för en gångs skull skulle han kanske ge lite högre ersättning till de personer som finns i fas 3, de långtidsarbetslösa, som inte har en enda svensk ettöring i ersättning.

Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jag delar Raimo Pärssinen utgångspunkt i denna debatt. Jag välkomnar att han ställer interpellationen därför att det är en viktig fråga. Det är ett betydande skattefusk i taxibranschen. Det utgör ett stort problem både för säkerhet och för statsintäkter att vi har denna typ av svårigheter. Detta ska vi naturligtvis försöka göra någonting åt.

Den bedömning som vi gör är att det finns en betydande möjlighet att nå långt med denna typ av databas som har diskuterats här med relativt långtgående uppgiftslämnande utan att det för den skull leder till integritetskränkningar eller alltför höga kostnader.

Jag kan därför bara välkomna att Raimo Pärssinen har ställt interpellationen, och jag antar att vi kommer att få en ytterligare debatt i denna fråga. Förhoppningsvis har vi då också kunnat föra den framåt på ett sätt som gör att Raimo Pärssinen är övertygad om att vi menar allvar när vi säger att vi ska bekämpa skattefusket i taxibranschen.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2010/11:145 om åtgärder mot olagliga avknoppningar och utkrävande av ansvar

Anf. 46 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Anders Ygeman har frågat mig *dels* vilka åtgärder, vad avser regelverk eller på andra sätt, jag avser att vidta för att kommuner ska följa lagen och Regeringsrättens dom om olagliga avknoppningar, *dels* vilka initiativ jag avser att ta så att ansvariga politiker kan ställas till svars om de medvetet bryter mot lagen.

Jag vill inledningsvis understryka att jag naturligtvis anser att det är fullständigt självklart att kommuner ska hantera skattebetalarnas pengar på ett ansvarsfullt sätt, och jag förutsätter att kommunerna följer gällande lagar och rättspraxis.

När man säljer kommunal verksamhet till anställda, så kallad avknoppning, gäller principen att all egendom ska överlåtas till marknadsvärdet – i princip högsta möjliga pris. Denna princip har slagits fast av dåvarande Regeringsrätten. Om försäljningen sker under marknadspris strider det mot kommunallagens förbud mot att lämna stöd till enskilda. I vissa fall kan försäljning till underpris även strida mot EU:s statsstödsregler.

Om förvaltningsdomstolarna upphäver ett beslut för att det innebär stöd till enskild är kommuner och landsting enligt kommunallagen skyldiga att försöka, i den utsträckning som det är möjligt, rätta sådana beslut. I vissa fall kan även EU-rättens bestämmelser om återkrav av olagligt stöd aktualiseras i den här typen av ärenden. Vissa frågor som berör detta regelverk hanteras för närvarande av en utredning (dir. 2010:9).

Dessutom granskas frågan om hur nämnderna i en kommun verkställer avgöranden från förvaltningsdomstolarna av kommunens revisorer.

Mot denna bakgrund är jag i dag inte beredd att föreslå några sanktioner mot förtroendevalda.

Som minister är jag förhindrad att kommentera enskilda fall. Det har dock inte kommit till min kännedom att kommuner generellt inte följer den praxis som slagits fast av högsta instans; tvärtom har jag förstått att många avknoppningar avbrutits på grundval av den nya rättspraxisen. Jag ser i dagsläget därför inte något skäl att vidta några åtgärder men avser naturligtvis att noga följa utvecklingen på detta område.

Vad gäller frågan om straffansvar för politiker som medvetet bryter mot lagen vill jag påpeka att nämndpolitiker redan i dagsläget, vid myndighetsutövning, står under straffansvar för tjänstefel samt riskerar vägrad ansvarsfrihet av kommunernas revisorer vid den kommunala revisionen. Mot bakgrund av att rättsläget beträffande avknoppning numera är klart från kommunalrättsliga utgångspunkter och kommunerna i många fall avbrutit pågående avknoppningar ser jag i dag inte behovet av att utreda ytterligare sanktioner mot otillåtna avknoppningar.

Jag vill avslutningsvis även påpeka att frågan om hur de politiska majoriteterna hanterar skattebetalarnas pengar också är något som får prövas i de allmänna valen.

Anf. 47 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Men jag blir lite konfunderad när jag hör statsrådets svar. Han säger att han inte kan kommentera enskilda fall. Det har jag naturligtvis stor respekt för. Samtidigt önskar jag att det vore fråga om just enskilda fall eller isolerade händelser.

I själva verket finns det en lång rad fall. Bara i Stockholms kommun handlar det om 25 förskolor som sålts ut till underpris. Skattebetalarnas pengar har gått förlorade.

Det handlar om åtta hemtjänstsenheter. Skattebetalarnas pengar har gått förlorade.

Det handlar om över 25 olika andra enheter som sålts ut till underpris. Skattebetalarnas pengar har gått förlorade.

Tomas Hjelström, doktor i företagsvärdering vid Stockholms handelshögskola har beräknat värdet till 2–40 miljoner per enhet. I bara en enda kommun, Stockholms kommun, handlar det om hundratals miljoner kronor av skattebetalarnas pengar som gått förlorade. Det kan kanske statsrådet ändå kommentera.

Det är klart att det stora problemet är att skattebetalarnas pengar går förlorade. Ett annat problem handlar om de andra entreprenörerna på marknaden, om dem som byggt upp en hedervärd verksamhet och som sedan får en konkurrent som köper en verksamhet som kanske är värd 40 miljoner kronor för ett par hundra tusen kronor. Hur ska man kunna kon-

kurrera på de villkoren, som man ju tvingas göra i Stockholm om man ska bedriva hemtjänst eller barnomsorg?

Jag blir, som sagt, lite konfunderad. Statsrådet verkar låtsas att problemet inte existerar. Jag vill därför fråga om statsrådet känner till något enda exempel på att en olaglig utförsäljning till underpris fått några konsekvenser – ett fall där köpet gått tillbaka så att skattebetalarna får tillbaka sin enhet, ett fall där köpesumman rättats så att skattebetalarna får ut rätt värde för egendom som slumpats bort eller ett fall där de ansvariga för brottet ställts till svars. Finns det något sådant fall i den långa rad av utförsäljningar till underpris som varit?

Statsrådet avslutar svaret till mig med att säga att ”frågan om hur de politiska majoriteterna hanterar skattebetalarnas pengar också är något som prövas i de allmänna valen”. Ja, självklart, herr talman! Men menar statsrådet verkligen att det är brottslighet som ska prövas i allmänna val när man mot gällande regler och mot gällande lag slumpar ut skattebetalarnas egendom?

För några år sedan hade statsrådets parti en valaffisch där det stod: Brottslingar ska sitta inne. Du ska våga vara ute. Men var det verkligen i kommunalrådskorridorerna som brottslingarna skulle sitta inne?

Anf. 48 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Det som börjar i ett fel slutar ofta i ett fel. Den debatt vi nu har på grund av att Anders Ygeman har skrivit en interpellation bygger på ganska grundläggande faktafel som gör den här debatten onödig. Den problembild som Anders Ygemans försöker beskriva här finns helt enkelt inte. Anders Ygemans beskrivning av hela fenomenet med avknoppning är också ganska orättvis.

Men jag tror på människans godhet. Jag tror inte att Anders Ygeman av illvilja hittat på det som står i interpellationen, utan jag tror att det hela handlar om ett missförstånd. Den goda nyheten är att vi nu kan reda ut frågetecknen så att vi kan lämna det här bakom oss och gå vidare.

Jag tror att det först är viktigt att poängtera vad som är bakgrunden till avknoppningar. Avknoppningar är någonting som man i ett antal kommuner i Stockholm under drygt 20 års tid hållit på med – detta för att ge personalen möjlighet att bättre påverka sin arbetssituation. Lärarna och rektorerna i skolan ska få möjlighet att styra verksamheten utan att politiker hänger över deras axlar. Personalen inom hemtjänsten och i förskolan ska få samma möjligheter.

Syftet har också varit att skapa mer mångfald och mer konkurrens som förbättrar kvaliteten. Inte minst har avknoppningar inneburit att det kvinnliga företaget påtagligt har ökat. Det är ju många kvinnor som arbetar inom välfärden.

Det här har man alltså hållit på med i 20 år, och det har ansetts vara lagligt. Detta förekom under regeringen Carlsson, socialdemokratisk, och det förekom under hela tolvårsperioden då Göran Persson var statsminister och det ansågs vara lagligt.

Att Anders Ygeman kommer till Sveriges riksdag och där tycker att man ska sätta dit kommunalråd som brutit mot lagen och ställa människor till svars blir lite löjligt eftersom den stora merparten av de avknoppningar som ägt rum i Sverige ägt rum under socialdemokratiskt styre.

År 2006 hände någonting, nämligen att Socialdemokraterna förlorade valet. Kanske innebar det att de hade lite för lite att göra. Resultatet blev i alla fall att socialdemokrater runt om i landet sprang omkring och överklagade precis alla avknoppningar som ägde rum.

Det som då hände var att det startades ett antal rättsprocesser som slutade med fällande dom i kammarrätten som beskrev just det som Anders Ygeman här beskrivit, det vill säga att det, för att uttrycka sig som domstolen, ansågs vara otillbörligt gynnande av enskild. Man fick alltså helt enkelt inte syssla med avknoppning.

Det som då hände – nu ska Anders Ygeman ordentligt spetsa örönen – var att alla kommuner som sysslade med avknoppningar upphörde med det. Anders Ygeman får gärna gå upp i talarstolen här och ge ett enda exempel på en kommun som har donerat bort sin verksamhet efter det att den här domen föll.

Jag har grävt, grävt och grävt men inte hittat ett enda sådant exempel. Däremot fortsätter vissa kommuner med ett liknande fenomen, men först värderar man verksamheten. Man låter externa konsulter värdera hur mycket verksamheten är värd. Sedan får de anställda överta verksamheten om de betalar vad den är värd. Jag har flera exempel på där det har skett.

Anders Ygeman efterlyste också fall där man försökt rätta till det som skett. Ja, jag kan ge ett sådant exempel: Tibble gymnasium. I efterhand har de som köpte Tibble gymnasium gått med på att betala uppemot 10 miljoner kronor, tror jag att det var, för att rätta till de fel som uppstod.

Anders Ygeman behöver alltså inte vara orolig. Vi kan nu lägga detta bakom oss, för det finns inget problem. Det finns nämligen inga kommuner som sysslar med detta längre.

Anf. 49 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag vill be att få tacka Anders Ygeman för det engagemang han visar i frågan. Jag tror att vi är väldigt överens om att skattebetalarnas pengar, oavsett om det gäller kommunal nivå, landstingsnivå eller statlig nivå, ska förvaltas på allra bästa sätt.

Jag tar detta på största allvar. Jag har inte varit politiker så länge, vilket Anders Ygeman säkert känner till, men jag har lärt mig några saker under resans gång. En är att jag inte får kommentera enskilda fall, och det tänker jag hålla mig till.

Jag vill dock upprepa vad jag sade tidigare, att nämndpolitiker står under straffansvar för tjänstefel samt riskerar vägrad ansvarsfrihet av kommunens revisorer vid den kommunala revisionen. Men jag tycker ändå att det är en poäng att föra fram att de allmänna valen spelar roll. Det gäller både om man har missbrukat kommunala medel genom felaktiga avknoppningar eller om man har förköpt sig på ishallar, gym eller annat som har trängt ut privat verksamhet.

Jag vill också påpeka att regeringen har varit aktiv sedan 2008 för att få klarhet i frågan. Regeringen gav den 22 februari 2008 Statskontoret i uppdrag att analysera de principer som ska ligga till grund för prissättningen då verksamheter i kommuner eller landsting överläts till personalen.

Slutsatsen från Statskontoret var att ledstjärnan ska vara transparens, öppenhet och marknadsmässighet och att kommunerna är skyldiga att

agera så att i princip högsta pris uppnås. Det är dock domstolarna, både på nationell nivå och EU-domstolen på EU-nivå, som har sista ordet.

Jag håller också med föregående talare om att möjligheten till utveckling och högre kvalitet i offentligt driven verksamhet ökar med fler utförare. Ett sätt att uppnå sådan mångfald är att anställda inom sådan verksamhet får ta över och driva den vidare på egen hand, men för att avknoppningar ska fungera och få legitimitet måste egendomen överföras till marknadspris.

Anf. 50 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag måste ändå passa på att berömma statsrådet. Trots att han har varit statsråd och politiker under så kort tid har han tillgodgjort sig några av de viktiga teknikerna. Om man inte gillar frågan svarar man på en annan fråga i stället och hoppas på att det inte märks – samma teknik som Fredrik Schulte ägnar sig åt.

Min fråga rör nämligen inte de frågor ni försöker svara på. Min fråga handlar om de hundratal miljoner som skattebetalarna i Stockholm har tappat genom dessa olagliga utförsäljningar. Jag frågar er: Vad tänker ni göra? Statsrådets svar är: Ingenting. Fredrik Schultes svar är: Ingenting, för det har inte hänt. Jag är inte riktigt säker på vem som är mest förtroendeingivande.

Jag ska berätta en sak för både statsrådet och Fredrik: Det har hänt. Jag har mina barn på ett av dessa dagis. Det heter Backstugan och ligger i Årsta. Förskolechefen köpte detta och ett antal andra dagis för köpeskillingen 634 650 kronor. Första året tog förskolechefen ut 9,4 miljoner kronor i vinst. Hon köpte det för 600 000 och tog ut 9 miljoner i vinst. Man måste väl gratulera förskolechefen till en väldigt bra affär.

Problemet var att hon gjorde detta på Stockholms skattebetalares bekostnad. Det var jag, och Peter Norman också för den delen, som var med och subventionerade denna vinst. Det blir dessutom bättre än så: Hon har till och med haft möjlighet att i företaget köpa en sommarstuga för nästan 2 miljoner kronor. Det är naturligtvis jättebra att förskolan Backstugan numera äger en sommarstuga i Sörmland, men var det så skattebetalarnas pengar skulle användas?

Min fråga till er när ni ser verkligheten i Årsta, den verklighet jag lever i, är: Vad tänker ni göra för att mina och era pengar ska komma tillbaka och kunna användas till förskoleverksamhet i stället för sommarstugor, till pedagogisk verksamhet i stället för övervinster i privata företag?

I kort sammanfattning är ert svar: Ingenting. Eller också: Det inte har hänt. Jag tror inte att det duger. Stockholmarna undrar var deras pengar är. Är detta en bra förvaltning av skattepengar? De undrar också: Kan man handskas hur illa som helst med skattebetalarnas pengar? Kan man bryta mot gällande lagstiftning utan att någonting händer?

Som det förefaller – jag ger er en chans till, statsrådet och Fredrik – är svaret till Stockholms väljare: Ja, man kan handskas brottsligt och hur illa som helst med era pengar, för vi tänker inte göra någonting.

Anf. 51 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! När jag läser Anders Ygemans interpellation ser jag att det är ganska tydligt att själva frågeställningen handlar om – nu ska vi

läsa innantill – hur man ska ändra regelverket och vilka åtgärder som ska vidtas för att kommuner ska följa lagen.

Jag har här försökt att argumentera att ingen kommun har sysslat med detta sedan domarna mot Tibble gymnasium och mot avknoppningen i Vantör. Men visst – det har hänt. Det var precis det jag sade under i princip hela mitt inlägg. Det har hänt under 20 års tid. Den största avknoppningen ägde rum 1998 när Täby kommun avknoppade nästan samtliga sina förskolor; det var alla utom en. Hur ska vi göra det o gjort? Hur ska vi få tillbaka de pengarna?

Jag vet inte; vi kanske ska ställa Göran Persson och Ingvar Carlsson till svars. Det var nämligen under deras regeringstid de flesta avknoppningar ägde rum. Det blir ett vansinnigt resonemang.

Nu har vi fått en dom som tydligt har markerat att det inte får gå till så här, och efter det är det inte längre någon kommun som sysslar med detta. Det är dock så, Anders Ygeman, att lagstiftning inte alltid är glasklar. Den måste prövas för att man ska se dess innebörd exakt. Denna lagstiftning har inte prövats, trots att avknoppningar har pågått under mer än 20 års tid. Nu har den prövats, och nu har vi fått glasklart och solklart konstaterat vad som gäller.

Anders Ygeman försöker göra en poäng av att det skulle vara Moderaternas eller regeringens fel att dessa avknoppningar rent historiskt har förekommit och att det skulle omoraliskt. Ska man rikta ansvaret för de historiska fel som begåtts är det dock väldigt svårt att komma fram till någon annan slutsats än att det är Göran Persson och Ingvar Carlsson som är skyldiga. Det var nämligen de som styrde när de flesta avknoppningar skedde. Det var de som inte ändrade lagen.

Nu har vi sett till att vi har fått en rättspraxis som faktiskt säger att detta är olagligt.

Anf. 52 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag tror att de exempel som Anders Ygeman har räknat upp har funnits. Jag förnekar inte dem. Jag tror också att det har funnits ett antal kommuner som förköpt sig på ishallar, byggt gym och konkurrerat ut privat verksamhet, vilket också har varit olämpligt. Det har funnits; det ska inte råka ut för historierevision. Så är det.

Detta kan man angripa på två sätt. Det ena är att man tänker: Okej, det här var inte bra – nu ska vi göra saker så att det förändras i framtiden. Det andra sättet är att välja att gräva ned sig och borra i detta för att försöka hitta ansvar och så. Jag tror att det viktigaste för oss som sitter och handhar sådana här uppgifter är att se till att det blir bra regler för framtiden så att sådant här inte upprepas.

Jag är övertygad om att jag och Anders Ygeman har samma syn på frågan om skattebetalarnas pengar vad gäller både kommunal nivå, landstingsnivå och statlig nivå. De ska behandlas med absolut största försiktighet och på absolut bästa sätt.

Jag kan konstatera att rättsläget genom Högsta förvaltningsdomstolens dom nu är klart. Det finns inga indikationer på att kommunerna fortsätter med detta, och man kan konstatera att dagens regelverk faktiskt innehåller verktyg för att hantera avknoppningar som har gått fel.

Jag tycker ändå att kriminalisering inte är rätt väg att gå framåt, särskilt inte nu då vi alla och framför allt våra kommunalpolitiker i hög grad

är medvetna om hur de ska agera vid framtida avknoppningar. Men om det blir en förändring måste vi naturligtvis vara vaksamma och beredda på att ändra våra insatser.

Prot. 2010/11:51
1 februari

---

*Svar på
interpellationer*

Anf. 53 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag måste rätta till några saker. Jag pratar om utförsäljningar till underpris. Det har sålts och köpts kommunal egendom sedan kommunerna bildades i det här landet. Däremot är det nya som har inträffat utförsäljningar av kommunal egendom till underpris. Där har det uteslutande handlat om moderata kommunalråd som har ägnat sig åt den här lustiga sporten.

Då säger Fredrik Schulte att regelverket inte är glasklart. För mig är det i alla fall glasklart att grundlagen säger att man inte får sälja ut någonting som är värt 40 miljoner till 60 000. Om Fredrik har en annan uppfattning får det stå för honom.

Det allvarliga i det här, herr talman, är att det finns två standarder. När moderata kommunpolitiker gör fel, när de säljer ut saker som kanske kostar 100 miljoner för en spottstyver får de i bästa fall en tillrättavisning och ett hopp om att inte göra om det. När de säljer ut medborgarnas dagis och gör stora vinster säger man: Försök att inte göra om det där. Men när barn som går på samma dagis råkar vara sjuka ska de ha med sig ett intyg från en läkare. Råkar föräldrarna då kryssa i fel ruta ska man ha straffansvar enligt en ny utredning som regeringen lade fram.

Varför är det så att den som sätter ett kryss fel och får ett par hundralappar för mycket ska gå till domstol, medan moderata kommunalråd som rear ut så att skattebetalarnas pengar i hundratals miljoner går förlorade i bästa fall ska få en uppsträckning och en förhoppning om att inte göra om det?

Jag tror att medborgarna undrar varför det ska finnas en gräddfil för borgerliga kommunalråd som ägnar sig åt brottslig verksamhet.

Anf. 54 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Debatten om föräldrars kryssande på dagis tar jag gärna med Anders Ygeman, men det var inte ämnet för dagen.

Jag kan konstatera att det finns problem historiskt i kommunerna. Vi har sett avknoppningar till felaktiga priser, för låga priser. Vi har sett köp och drift av ishallar, gym och spaanläggningar som tränger ut privat verksamhet på ett orimligt sätt. Allt det här är saker som är olämpliga. Sådant ska vi inte hålla på med.

Regelverket har skärpts upp. Vi kan konstatera att verksamheter har avbrutits. Vi har ett regelverk som säger hur man ska rätta till det som blir fel. Tills vidare anser jag att regelverken är till fyllest, men jag lovar att återkomma i frågan med nya regler och agerande om vi ser att beteendet kommer att förändras.

Jag vill tacka för en bra debatt, Anders Ygeman.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.43 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

Svar på interpellationer

13 § Svar på interpellation 2010/11:147 om pensionssystemet för scenkonsten

Anf. 55 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Isak From har frågat finansmarknadsministern om han avser att verka för att Scenkonstpensionsutredningens förslag om ett nytt pensionssystem för scenkonsten ska genomföras och, om så är fallet, vilka åtgärder han i så fall avser att vidta för att det ska kunna börja införas enligt planen vid kommande årsskifte.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Frågan om scenkonstens pensioner har varit föremål för diskussioner mellan Regeringskansliet och parterna på den kulturpolitiska arbetsmarknaden under drygt 15 års tid. När vi i Alliansen tillträdde tog vi omedelbart tag i problemen och tillsatte en särskild utredare med uppdrag att se över villkoren på området och lägga fram förslag på en reformering av pensionssystemet. Utredaren överlämnade i maj 2009 betänkandet *Nytt pensionssystem för den statsunderstödda scenkonsten* (SOU 2009:50).

På kulturutskottets sammanträde den 7 december 2010 anförde statssekreteraren Ulf Perbo att frågan om genomförandet av Scenkonstpensionsutredningens förslag för närvarande bereds i Regeringskansliet.

I svar på fråga (2010/11:158) den 15 december 2010 från Agneta Gille anförde jag att jag inte avser att föregripa den beredning som pågår. Jag har inte ändrat uppfattning sedan dess.

Anf. 56 ISAK FROM (S):

Herr talman! Jag ställde interpellationen till statsrådet Stefan Attefall men fick till svar att det var en fråga för statsrådet Peter Norman. Kammarkansliet har väl inte haft så lätt att ha full koll på Regeringskansliet efter nya och bytta ministrar med nya ansvarsområden.

Nu har jag hört svaret från Stefan Attefall, vilket var det jag ville, och det var ju bra. Sedan säger svaret ingenting och visar tydligt att ingenting händer.

Den här frågan är, när man sätter sig in i den, ganska komplex, och kanske just därför har en hållbar lösning dröjt.

Vad är det då som är rimligt? Under den senaste mandatperioden har ett antal löften presenterats från ansvariga borgerliga ministrar.

Herr talman! Pensioner är på tapeten i flera olika inriktningar. En del borgerliga vill höja pensionsåldern till 69 eller 72 år, medan vi har kollektivavtal inom scenkonsten där dansare har 41 år och sångare 52 år som avtalad pensionsålder ur konstnärlig synpunkt.

Anledningarna till att teatrarna trots publika och konstnärliga framgångar tvingas kämpa för sin ekonomi är flera, men de går i huvudsak att spåra till statens förändringar i bidragssystemen och det snedvridna pensionssystemet. Respektive teater har en för institutionen specifik pensionspremie utifrån varje anställds historia.

Pensionssystemet för scenkonstare har förändrats. Tidigare betalade branschen solidariskt för pensionerna, men med det nuvarande systemet blir dansare och sångare, yrkesgrupper som har låg pensionsålder, mycket dyra att anställa.

Det finns en stor risk att nationellt och regionalt prioriterade kulturpolitiska mål, som satsningar på sång- och danskonsten, inte går att genomföra. Redan nu ser vi en sådan utveckling.

Av de 60 musik- och teaterscenerna i Sverige som får stöd från staten räknar Svensk scenkonst med att i stort sett alla känner av att det har blivit betydligt svårare att planera sin verksamhet när varje anställning noga ska vägas, inte mot lönekostnaden utan mot pensionskostnaderna. Det förra kulturutskottet var medvetet om att det blivit betydligt svårare för många institutioner. Det var därför riksdagen gjorde ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en utredning. Det gjorde man i enighet över partigränserna. Det var också en sådan utredning som genomfördes, och den möttes av acceptans av både fack och arbetsgivare.

Utredningen lyfter fram en viktig aspekt, nämligen behovet av kompetensutveckling och att ställa om sin kompetens. Jag kan bara hoppas att det är det som Regeringskansliet brottas med och att det är den frågan som gör att det här har dröjt. Och jag kan bara hoppas att man snart presenterar en proposition och kommer fram till en godtagbar lösning.

Anf. 57 KERSTIN ENGLE (S):

Herr talman! Jag skulle utifrån ett skånskt perspektiv vilja ge konkreta exempel på hur det här pensionssystemet slår.

I Skåne har vi Sveriges största fristående dansinstitution, Skånes dansteater. Det är en liten men naggande god verksamhet som ägs till 90 procent av Region Skåne. Men den har nu ett årligt underskott på ca 1 miljon beroende på pensionskostnaderna. Detta förhindrar utvecklingen av verksamheten.

En dansare går i pension vid 41 år. Det kan innebära att en enskild dansare kan ha en avsättning till pension som är högre än vad lönen är varje månad. Kostnaderna är också mycket oförutsägbara. När man anställer dansare vet man inte vad kostnaden ska bli.

Dansare som har frilansat eller arbetat utomlands har en betydligt högre pensionskostnad än en dansare som arbetat på institution större delen av sitt yrkesliv. Endast de dansare som har anställning vid uppnådd pensionsålder kan få ut någon pension, så det görs stora inbetalningar till systemet som sedan inte faller ut till dem som borde ha rätt till dem. Om det fortsätter så här kan man räkna ned när verksamheten på dansteatern inte längre kan fortsätta, för det finns ju en nedre gräns för hur många dansare man måste ha för att kunna ha en verksamhet. Och Region Skåne

som ägare har också så många andra verksamheter som kräver pengar för framtiden.

Vi har ofta hört regeringen tala sig varm för arbetslinje och rörlighet. Det kan man inte se möjligheter till när det gäller dansare och även naturligtvis andra konstnärer som min kollega pratade om tidigare.

Det får inte bli så att konstnärernas pensionskostnader ska avgöra anställningsmöjligheten, utan det är deras konstnärliga kvalifikationer som ska vara avgörande.

Anf. 58 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Först vill jag bara poängtera att just statliga arbetsgivarfrågor ligger hos mig och också de statliga pensionsfrågorna, alltså pensioner för statsanställda. Eftersom scenkonstnärerna har legat under det statliga pensionsavtalet ligger den här frågan på mitt bord, så det är korrekt att det är jag som ska svara på de här frågorna.

Jag delar helt den beskrivning ni ger av att det nuvarande systemet inte är bra. Det är oförutsägbart och skapar märkliga effekter som stigande kostnader som man inte kan planera för. Det tar inte hänsyn till den nya situationen som framför allt sångare och dansare befinner sig i och med det nya pensionssystemet som kom på statens område, PA03. Det finns alltså anledning att reformera systemet.

Jag har också noterat att remissvaren på utredningen om scenkonstnärernas pensionsvillkor har varit positiva, och jag kan försäkra att jag gör allt från min kant nu för att beredningen ska gå så fort som det bara går. Men vi får inte glömma bort att det är en tekniskt komplicerad fråga som kräver noggrannhet i beredningsprocessen, både rent pensionstekniskt och självklart också ur budgetsynpunkt och kulturpolitisk synpunkt. Detta är i grunden en kulturpolitisk fråga. Men, som sagt, eftersom man är kopplad till de statliga pensionsavtalen och det statliga pensionssystemet ligger frågan hos mig.

Jag känner till problemen som Kerstin Engle beskriver från Skåne. Jag har fått skrivelser och uppvaktningar från scenkonstnärernas arbetsgiversida och också från berörda fackförbund, så jag tror att jag är ganska väl insatt i de problem som man brottas med.

Jag har gett order om att vi så skyndsamt som möjligt bereda frågan, men den måste beredas grundligt. Detta arbete pågår, och det vore fel av mig att föregripa beredningsprocessen. Jag hoppas dock självklart att frågan ska kunna avslutas på ett bra sätt så småningom.

Anf. 59 ISAK FROM (S):

Herr talman! När man hör statsrådet Stefan Attefall låter det ganska positivt. Vi får försöka se positivt på det och hoppas att det kommer något som vi kan diskutera här. Utredningen som presenterades var tämligen bra, så det måste ändå vara en god grund att stå på.

Det här berör inte bara de statsfinansierade teatrarna utan även de 60 länsteatrar som har bidrag från staten. Vi får en snedvridning av kulturmöjligheterna ute i landet eftersom pensionspremien räknas fram utifrån vad man har för historia, vad man har gjort, om man varit utomlands, om man är ung eller gammal, dansare eller sångare.

Vi har en situation där pensionspremien ibland är högre än lönen. Den betalas in för frilansande skådespelare men kommer dem aldrig till

del. De frilansande har nämligen sällan en fast anställning när de går i pension. Premiépensionerna tär på de statliga och regionala kulturanslagen till teatern och är inte till glädje för scenkonsten eller dess utövare.

Utredningen som presenterades för två år sedan är ett förslag till ett nytt pensionssystem för scenkonstställda. Utredningsförslaget löser i stort sett samtliga problem som branschen levt med under lång tid och medför ingen ökad kostnad för staten. Enligt förslaget ska arbetsmarknadens parter ansvara för scenkonstens pensionsvillkor.

Västerbottensteatern beräknar utifrån de lönesummor de betalar in och utgår från de prognoser som kommer från Statens pensionsverk när de gör sin budget. Under innevarande år blev det en felräkning på 800 000. Det är väldigt mycket pengar för en liten länsteater.

Norrlandsoperan i Västerbotten upplever att det i stort sett har blivit omöjligt att planera långsiktigt för sin verksamhet. Man kan inte säga om man har råd att göra uppsättningar i egen regi eller om man måste, som på många andra håll, köpa in färdiga produktioner utomlands ifrån. Det är till stor skada för den regionala kulturutvecklingen.

Herr talman! Kulturen som tillväxtfaktor har i det nuvarande systemet fått sig en kraftig törn. Vi socialdemokrater fråga oss varför inget händer. Alla är eniga om att något måste göras, men inget händer. Därför vill jag säga till statsrådet att om ni behöver hjälp ställer vi gärna upp.

Anf. 60 KERSTIN ENGLE (S):

Herr talman! Jag talade innan om svårigheterna att byta jobb. Det blir stora inläsningskonsekvenser för konstnärlig personal i denna situation. Jag noterade dock positivt att statsrådet sade ”skyndsamt” och ”grundligt”. Det grundliga har väl utredningen stått för, så vi ser fram emot det skyndsamma. Det finns dock inga pengar i budgeten för 2011, så ”skyndsamt” måste alltså innebära 2012. Det tycker branschen kanske inte är så värst skyndsamt.

Detta är inte bara en fråga för flera tusen kulturarbetare, dansare, sångare och skådespelare, utan det berör hela svenska folkets rätt till kultur och en utveckling av kulturen. Vi vill helst ha mer kultur i landet med tanke på hur det berikar våra liv och ger livskvalitet för väldigt många människor. Det är alltså en fråga som berör många i vårt land, inte bara dem som utövar utan även oss kulturkonsumenter.

Anf. 61 SIV HOLMA (V):

Herr talman! Jag tackar Isak From för att han ställt denna interpellation. Det är en viktig fråga som har diskuterats sedan 90-talet. Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth sade 2006 att detta var en prioriterad fråga som skulle få sin lösning under mandatperioden. Men ännu har det inte kommit någon lösning.

I kulturutskottet gjorde vi 2008 en uppföljning av pensionsvillkoren inom scenkonstområdet. Vi hade en debatt om detta i samband med budgetbehandlingen den 1 december samma år. Även då fick vi löfte om att det skulle ske en skyndsamt behandling.

Från Vänsterpartiets sida säger vi att det behövs pengar. I den röd-gröna överenskommelsen finns det 1 miljard. Vi räknade 2008 med att det skulle behövas 38 miljoner för att klara pensionsvillkoren och för att kunna genomföra det man hade kommit överens om.

Jag kan konstatera att det har gått fem år sedan alliansregeringen första gången sade att man skulle lösa detta. Nu säger alliansregeringens representant, Stefan Attefall, att man skyndsamt ska lösa denna fråga. Jag skulle vilja veta vad det finns för tidsplan. När kommer lösningen till stånd? Kommer det i nästa budgetproposition? Kommer det till våren 2011? Kommer det till hösten 2011 för en lösning under 2012? Det behövs pengar.

Jag har aldrig förstått varför man inte har kunnat få till stånd lösningen. Det handlar inte om speciellt stora summor. Ibland får jag känslan av att det handlar om kultursynen. Det här är ett sätt att visa att kultur inte är så viktigt och prioriterat.

Kulturministern talar om kulturens betydelse, men hur är det med övriga statsråd i regeringen? Finns det någon uppbackning för alliansregeringens kulturpolitik? Varför, Stefan Attefall, har du inte löst det? Det är ingen stor fråga men en oerhört viktig fråga för de berörda parterna, både för dem som anställer utövarna, precis som föregående talare var inne på, och för de enskilda individerna. Upp till bevis! Gör något för kulturpolitiken!

Anf. 62 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Vi bör kanske få lite proportioner i det här. Jag har varit statsråd i fyra månader. Frågan har diskuterats i 15 år. Alliansregeringen har suttit vid makten i fem år. De resterande tio åren tror jag att Vänsterpartiet till stor del var med och styrde Sverige.

Men jag kan försäkra att jag, sedan jag upptäckte att den här frågan låg på bordet, har dragit i de spakar som jag kan dra i för att försöka få processerna att gå så fort som möjligt. Men i grunden är det här en kulturpolitisk fråga och en kulturpolitisk diskussion. Jag ser mig som en viktig leverantör när det gäller den diskussionen, med det uppdrag jag har som berör det här området. Jag gör vad jag kan på mitt område för att vi ska kunna borra igenom frågan och se till att det blir en bra beredningsprocess som också avslutas så snart som möjligt.

Man ska komma ihåg att en utredning, även om den får bra kritik av remissinstanserna, ändå måste granskas som alla andra utredningar. Det är komplicerade beräkningstekniska frågor, både ur en pensionssystemmässig aspekt och ur en budgetteknisk aspekt. Det här måste man gå igenom ordentligt. Sedan måste man lägga de kulturpolitiska aspekterna på detta, som Kulturdepartementet också gör.

Beredningsprocessen är alltså i full gång. Jag hoppas att vi ska kunna avsluta den så snart som det är möjligt. Men samtidigt måste man självklart göra ett seriöst arbete, för det man gör måste bli så rätt som det bara kan bli. Det är viktigt att komma ihåg detta.

Men jag kan, som sagt, försäkra att jag gör vad jag kan för att den här frågan ska komma till en lösning. Jag delar nämligen den uppfattning som finns, att vi brottas med det här problemet. Vi har brottats med det länge. Det uppstod kanske på allvar, kan man säga, när vi fick ett nytt allmänt pensionssystem, och problematiken förstärktes när vi fick ett nytt statligt pensionssystem 2003, det så kallade PA03-systemet. Därför är det viktigt att vi hittar en bra lösning på detta.

Sedan ska man komma ihåg att det är en speciell grupp människor som berörs. Det är sångare och dansare som har speciella avtal, speciella

villkor och speciella förutsättningar. Tanken med det utredningsförslag som finns är att det på något sätt ska hjälpa till att främja karriärskifte och göra att människor snabbare kommer ut till andra arbetsuppgifter om de exempelvis inte längre kan dansa. Jag har förstått att det här är utredningsförslag och tankar som har fått brett stöd bland både fack och arbetsgivare.

Jag delar alltså helt er problembild. Jag har själv besökt Västerbottensteatern och Norrlandsoperan. Självklart är det beklagligt om planeringsförutsättningarna på den typen av institutioner blir sådana att man exempelvis inte kan använda regionala krafter därför att man hamnar i en besvärlig budgetteknisk diskussion när det finns en oförutsägbarhet när det gäller pensionskostnader.

Jag delar helt uppfattningen att det är viktigt att vi löser den här frågan. Men det måste ske på sedvanligt noggrant sätt, som vi gör i Regeringskansliet. Den processen pågår, som sagt. Det vore fel av mig att föregripa den processen.

Anf. 63 ISAK FROM (S):

Herr talman! Tack, Siv Holma, för en viktig uppdatering! Vi i S-gruppen i kulturutskottet är nya allihop. Frågorna har varit nya för oss. Samtidigt känns det oerhört angeläget att vi kommer till rätta med detta. Det här berör hela Kultursverige, på ett eller annat sätt. Det berör också tilltron till pensionssystemet. Därför är det oerhört viktigt att vi kommer till rätta med det här.

Vad som händer är att dyra dansare och dyra sångare får svårt att hitta jobb. Det betyder att det blir färre konserter och färre teaterpjäser på Sveriges scener. Det innebär, som vi har det nu, ett utslagningssystem inom scenkonstområdet. Som Norrlandsoperan presenterade här är det ett minfält. Man vet inte riktigt vad kostnaderna blir när man anställer.

Om vi pratar alliansregeringens jobblinje innebär det nuvarande systemet ingen utveckling. Det är i stället en avveckling, eftersom teatern har allt svårare att behålla sin personal.

Det allmänna pensionssystemet har genomgått en stor förändring. Men, herr talman, en nödvändig reglering av pensionskostnaderna inom scenkonstområdet har inte skett. Nu när vi har en ansvarig minister här är frågan: Kommer det att hända något, eller hur länge kommer skillnaderna att få fortsätta att öka, vilket de gör i dag? Det är de frilansande scenkonstarbetarna som drabbas. Det är särskilt de äldre. De är de riktigt stora förlorarna. Men på kvalitetssidan förlorar också institutionerna och publiken. Sedan förlorar vi allihop när SPV inte har någon att skicka räkningen till.

Enligt den nya arbetsfördelningen i Regeringskansliet är det Stefan Attefall som är ansvarig.

Herr talman! Det är många som väntar på resultat.

Anf. 64 SIV HOLMA (V):

Herr talman! Jag kan ha en viss förståelse för civil- och bostadsmnistern. Efter fyra månader kan det vara svårt att ha satt sig in i alla frågor. Men jag hoppas att den här interpellationsdebatten får Stefan Attefall att förstå hur viktigt det är att få en lösning.

Jag hade, ärligt talat, trott att Lena Adelsohn Liljeroth skulle ha löst pensionsfrågan under föregående mandatperiod. Det trodde jag faktiskt. Jag fick inte alls känslan av att hon inte menade detta. Jag förstår någonsans var bromsen finns – jag menar inte den i det nya pensionssystemet. Jag får känslan av att det är Finansdepartementet och finansministern som har bromsat lösningen.

Jag hoppas att Stefan Attefall kan få med sig finansministern när det gäller att lösa den här frågan, så att vi en gång för alla kan få den ur världen, för publikens skull, för institutionernas skull och för de berörda scenkonstnärernas skull.

Anf. 65 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag tackar för det engagemang som ni visar. Jag delar helt uppfattningen om vikten av att vi löser den här frågan. Jag kan bara säga som jag har sagt tidigare, att jag gör vad jag kan för att beredningsprocessen ska vara noggrann men självklart också att den ska vara färdig så snart som möjligt. Jag hoppas att vi kan komma till en situation där vi kan säga att den här frågan är löst. Men, som sagt, beredning pågår, som det heter, i Regeringskansliet.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Anmälan om inkomsten faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2010/11:FPM63 Förordning om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet *KOM(2010)774* till finansutskottet

15 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Socialutskottets betänkande 2010/11:SoU5
Utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU8
Justitieutskottets utlåtande 2010/11:JuU6
Justitieutskottets betänkande 2010/11:JuU8
Trafikutskottets betänkande 2010/11:TU9

16 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Propositioner
2010/11:57 Ändring av reglerna om uppgiftsskyldighet för ägare av elproduktionsenhet
2010/11:58 Skattefrihet för alkoholås i förmånsbilar
2010/11:59 Horisontella konkurrensbegränsningar

2010/11:61 Genomförande av det reviderade ekodesigndirektivet
2010/11:62 Kontroll av färdskrivare
2010/11:64 Två strandskyddsfrågor

Prot. 2010/11:51
1 februari

EU-dokument

KOM(2011)15 Grönbok om en modernisering av EU:s politik för offentlig upphandling med sikte på en effektivare europeisk upphandlingsmarknad

17 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 28 januari

2010/11:164 Kustbevakningens ledningsorganisation

av *Eva Sonidsson* (S)

till försvarsminister *Sten Tolgfors* (M)

2010/11:165 Konsekvenser för Idrottslyftet vid kommunala neddragningar

av *Ylva Johansson* (S)

till kultur- och idrottsminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (M)

den 31 januari

2010/11:166 Gruvindustrin som utvecklingskraft

av *Sven-Erik Bucht* (S)

till närings- och energiminister *Maud Olofsson* (C)

2010/11:167 Överblickbara miljöprocesser

av *Sven-Erik Bucht* (S)

till miljöminister *Andreas Carlgren* (C)

2010/11:168 Framförhållning vid införandet av nya förmånsregler

av *Lars Johansson* (S)

till närings- och energiminister *Maud Olofsson* (C)

2010/11:169 Förstärkning av den mediala mångfalden

av *Bo Bernhardsson* (S)

till kultur- och idrottsminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (M)

2010/11:170 De statliga företagens betydelse

av *Bo Bernhardsson* (S)

till statsrådet *Peter Norman* (M)

den 1 februari

2010/11:171 Tingsrätten i Eksjö

av *Helene Petersson* i Stockaryd (S)

till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2010/11:172 Åtgärder mot barnfattigdom och hemlöshet

av *Carina Moberg* (S)

till statsrådet *Maria Larsson* (KD)

2010/11:173 Frizon för kristna i Irak

av *Yilmaz Kerimo* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:174 Kustbevakningens regionledningar och samarbete med andra

av *Åsa Lindestam* (S)
till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 februari.

18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 28 januari

2010/11:266 Förhandlingar om OECD:s riktlinjer för exportkrediter

av *Hans Linde* (V)
till statsrådet Ewa Björling (M)

den 31 januari

2010/11:267 Sårbarhet i mobil- och datatrafiken

av *Sven-Erik Bucht* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2010/11:268 Tillstånd till gruvdrift

av *Maria Stenberg* (S)
till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

2010/11:269 Svensk vapenexport

av *Bodil Ceballos* (MP)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

den 1 februari

2010/11:270 Posten

av *Kerstin Engle* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2010/11:271 Postens miljöpolitik

av *Ingemar Nilsson* (S)
till statsrådet Peter Norman (M)

2010/11:272 Uppsalapendeln

av *Jacob Johnson* (V)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:273 Vård för alla

av *Eva Olofsson* (V)
till socialminister Göran Hägglund (KD)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 februari.

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 28 januari

2010/11:231 Kvällsstudier och åtgärder inom fas 3

av *Johan Andersson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:232 Arbetsmarknadsläget i Skåne

av *Anders Karlsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

den 31 januari

2010/11:252 Ambulansflyg i Norrland

av *Isak From* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:254 Vinterdäck på lastbilar

av *Siv Holma* (V)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:260 Situationen för kommunikationerna och konsekvenser för näringslivet

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 februari.

20 § Kammaren åtskildes kl. 18.27.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med 9 § anf. 17 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.43 och

av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om val.....	1
3 § Meddelande om frågestund	1
4 § Meddelande om information från regeringen.....	1
5 § Meddelande om utrikespolitisk debatt	1
6 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen.....	2
7 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
8 § Svar på interpellation 2010/11:93 om stopp för utvinning av fossila bränslen.....	2
Anf. 1 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	2
Anf. 2 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	3
Anf. 3 BO BERNHARDSSON (S)	4
Anf. 4 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	5
Anf. 5 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	6
Anf. 6 BO BERNHARDSSON (S)	7
Anf. 7 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	7
Anf. 8 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	9
Anf. 9 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	9
9 § Svar på interpellation 2010/11:125 om rekordhöga elpriser	10
Anf. 10 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	10
Anf. 11 LARS JOHANSSON (S)	11
Anf. 12 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S)	12
Anf. 13 JASENKO OMANOVIC (S)	13
Anf. 14 ERIK A ERIKSSON (C).....	13
Anf. 15 SVEN-ERIK BUCHT (S)	15
Anf. 16 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	15
Anf. 17 LARS JOHANSSON (S)	16
Anf. 18 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S)	18
Anf. 19 JASENKO OMANOVIC (S)	18
Anf. 20 ERIK A ERIKSSON (C).....	19
Anf. 21 SVEN-ERIK BUCHT (S)	19
Anf. 22 KARIN ÅSTRÖM (S)	20
Anf. 23 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	21
Anf. 24 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	22
Anf. 25 EVA FLYBORG (FP).....	23
Anf. 26 BÖRJE VESTLUND (S).....	23

Anf. 27 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	24
Anf. 28 LARS JOHANSSON (S).....	25
Anf. 29 KARIN ÅSTRÖM (S).....	26
Anf. 30 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	26
Anf. 31 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	27
10 § Svar på interpellation 2010/11:128 om jobben i Sandarne	28
Anf. 32 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	28
Anf. 33 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	29
Anf. 34 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	29
Anf. 35 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	30
Anf. 36 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	31
Anf. 37 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	31
Anf. 38 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	32
11 § Svar på interpellation 2010/11:139 om fusk i inom taxibranschen	32
Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (M).....	32
Anf. 40 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	33
Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (M).....	34
Anf. 42 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	35
Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (M).....	35
Anf. 44 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	36
Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (M).....	37
12 § Svar på interpellation 2010/11:145 om åtgärder mot olagliga avknoppningar och utkrävande av ansvar	37
Anf. 46 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	37
Anf. 47 ANDERS YGEMAN (S).....	38
Anf. 48 FREDRIK SCHULTE (M).....	39
Anf. 49 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	40
Anf. 50 ANDERS YGEMAN (S).....	41
Anf. 51 FREDRIK SCHULTE (M).....	41
Anf. 52 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	42
Anf. 53 ANDERS YGEMAN (S).....	43
Anf. 54 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	43
Ajournering.....	44
Återupptagna förhandlingar	44
13 § Svar på interpellation 2010/11:147 om pensionssystemet för scenkonsten.....	44
Anf. 55 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	44
Anf. 56 ISAK FROM (S).....	44
Anf. 57 KERSTIN ENGLE (S).....	45
Anf. 58 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	46
Anf. 59 ISAK FROM (S).....	46

Anf. 60 KERSTIN ENGLE (S).....	47
Anf. 61 SIV HOLMA (V).....	47
Anf. 62 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	48
Anf. 63 ISAK FROM (S).....	49
Anf. 64 SIV HOLMA (V).....	49
Anf. 65 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	50
14 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	50
15 § Förnyad bordläggning.....	50
16 § Bordläggning.....	50
17 § Anmälan om interpellationer	51
18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	52
19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	53
20 § Kammaren åtskildes kl. 18.27.	53

